Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети,
Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН
№ 76 (14.239).

1969 МАРТ 30 ЯКШАНБА

Баҳоси 2 тийин.

Расмий хабарлар

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА УЧРАШУВ

Шу йил 27 март куни КПСС Марказий Комитетида КПСС ва Финляндия Компартиясининг вакиллари ўртасида ўртоқларча учрашув бўлиб ўтди.

Учрашувда КПСС томонидан КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси Марказий Комитет секретари М. А. Суслов, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси А. Я. Пельше, КПСС Марказий Комитетининг секретари Б. Н. Пономарев, КПСС Марказий Комитети халқаро бўлими мудирининг биринчи ўринбосари А. С. Беляков қатнашдилар. Финляндия Коммунистик партияси томонидан Финляндия Коммунистик партиясининг Бош секретари Вилле Песси, партиянинг раиси Аарне Сааринен, Финляндия Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси Тайсто Синисало, Финляндия Коммунистик партияси Марказий Комитети Секретариатининг аъзоси Эркки Кивимяки иштирок қилдилар.

Суҳбат вақтида ҳар икки партияни қизиқтирадиган масалалар муҳокама қилинди.

Финляндия Коммунистик партияси ва КПСС вакиллари халқаро аҳвол ва жаҳон коммунистик ҳаракати, шунингдек Совет — Финляндия муносабатларининг асосий проблемалари юзасидан ўз партияларининг қарашлари ва позициялари мослигини таъкидлаб ўтдилар. Ҳар иккала партия коммунистик ва ишчи партияларнинг халқаро кенгашини муваффақиятли ўтказиш учун ҳамма зарур чораларни кўришга астойдил бел боғлаганликларини таъкидладилар ва шу кенгашни тайёрлаш юзасидан катта иш қилинганлигини қониқиш билан қайд қилдилар.

Ҳар иккала партия ўртасида қардошлик алоқаларини ва улар ўртасидаги ҳамкорликни ривожлантириш учун интилиш борлиги яна бир марта изҳор этилди.

Суҳбат самимий дўстона вазиятда ўтди. (ТАСС).

Совет-Англия маданий алоқалари тўғрисида битим

28 мартда Москвада Совет Иттифоқи билан Буюк Британия Бирлашган Қироллиги ва Шимолий Ирландия ўртасида фан, маориф ва маданият соҳасида 1969-1971 йилларга мўлжалланган алоқалар тўғрисида битим имзоланди.

Битимга мувофиқ, ана шу мамлакатлар ўртасида фан, олий ва ўрта таълим, қишлоқ хўжалиги, соғлиқни сақлаш, радио ва телевидение соҳалари бўйича кенг программада ҳамкорлик қилиш кўзда тутилади. Томонлар театр ва бадиий коллективлар ҳамда артистларни бир-бирларига юборадилар. (ТАСС).

Форишликлар ташаббусига қўшиламиз

ЧОРВАМИЗ — БОЙЛИГИМИЗ

Сирдарё областидаги Фориш район чорвадорларининг социалистик мажбуриятларида дилимиздаги гаплар айтилибди. Биз ҳам форишликлар ташаббусига қўшиламиз. В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини катта ғалабалар билан кутиб олиш учун астойдил курашамиз.

Колхозимиз чорвадорлари ўз имкониятларини ҳисоблаб чиқиб. 1969 йил учун қуйидаги мажбуриятларни олдилар: Ҳар 100 бош совлиқдан камида 115 тадан қўзи оламиз. Биз ҳам форишликлар сингари барча урғочи қўзиларни ўстиришга қолдирамиз. Олинган қўзиларнинг ҳаммасини сақлаб қолиш ҳисобига қўйлар сонини йилнинг охирига бориб 2 минг бошга етказамиз. Бу белгиланган пландан 400 бош кўп.

Мамлакатга кўпроқ гўшт, сут, жун ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етказиб беришга қатъий қарор қилдик. Бу йил колхозимиз бўйича 94 тонна гўшт етиштирилади. Шундан 55 тоннаси давлатга сотилади. Баҳорги жун қирқишни узоғи билан беш кунда тугаллаймиз ва ҳар бир қўйдан ўртача икки килограммдан жун қирқиб оламиз.

Қари ва брак қилинган молларни бўрдоқига боқишни яхшилаймиз. Гўштга топшириладиган ҳар бош қўйнинг тирик вазнини 45 килограммга, қорамолларни эса 250 килограммга етказамиз.

Ҳар йилгидек бу йил ҳам мустаҳкам озуқа базаси яратамиз. Пландаги 674 тонна ўрнига 800 тонна дағал хашак, 2500 тонна силос тайёрлаймиз.

Колхоз правленияси ва бошланғич партия ташкилоти чорвадорларнинг бутун диққат-эътиборини юқорида санаб ўтилган вазифаларни шараф билан бажаришга сафарбар қилмоқдалар.

Қ. СУЛТОНОВ.
Андижон область, Хўжаобод районидаги «Ўзбекистон» колхозининг раиси.

ЧОРВА ТУЁҒИ КЎПАЙМОҚДА

ТАХТАКЎПИР ВА ЧИМБОЙ РАЙОНЛАРИНИНГ ЧОРВАЧИЛИК ХЎЖАЛИКЛАРИДА СОВЛИҚЛАРДАН ҚЎЗИ ОЛИШ БОШЛАНДИ. КАРЛ МАРКС НОМЛИ ВА «ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН АССР 40 ЙИЛЛИГИ» СОВХОЗЛАРИДА ДАСТЛАБКИ МИНГ БОШ ҚЎЗИ ОЛИНДИ. ЧОРВАДОРЛАР ҚЎЗИЛАРНИ АСРАШГА ЯХШИ ҲОЗИРЛИК КЎРИШДИ. ИССИҚ ҚЎТОНЛАР ҚУРИЛИБ, ЎЗ ВАҚТИДА ЕМ-ХАШАК ТАШИБ [illegible]

ИБРАТ

ИШЧИ *жануб олийлари*

Зокир ака 1930 йилларни эслаб гапирди. Унда ҳозирги Тошкент қишлоқ хўжалик машинасозлик заводи механика-ремонт устахонаси деб юритиларди. Қаршимда турган ўрта бўй, сочлари мош-гуруч, зийрак кўзли бу пиру бадавлат киши унда ёшгина йигитча эди. Ким нима буюрса шуни қиларди. Кўз олдимда ёш йигит, ёш завод гавдаланди. Ўша пайтда қандай машина ишлаб чиқарилarди, десам Зокир ака ўнғайсизгина жилмайди:

—Бир вақтлар кетмон, панжшаха ҳам чиқарганмиз. 1931 йилга келиб янгича станоклар ўрнатилгач. корхонамизга қишлоқ хўжалиги машинасозлик заводи номи берилди. Отга қўшиб ишлатиладиган чигит экувчи сеялкалар ишлаб чиқара бошладик. Кўп ўтмай бизни завод ҳузурида ташкил этилган ФЗУга ўқишга киритишди. Ҳозир, асбобсозлик цехида смена мастери бўлиб ишлаётган Ленин орденли Фозил Солихўжаев билан бирга ўқидик. Кўп ўтмай слесарь-ремонтчилик касбини ўрганиб олдик.

Ўзбекистонда илк марта пневматик пахта териш машинаси кашф этилганда Фозил ака ва Зокир акалар шу машинани оёққа турғазишда куну-тун тиним билмай ишлашди. Улар ўшанда бош конвейерда йиғувчи слесарь эди. Трубалар орқали хўплаб пахта терувчи бу машинага ҳамма қизиқиб қаради. Бу машина тайёр қисмларининг ўрнатилишида Зокир аканинг қўли бор эди.

—Дастлаб смена топшириғини бир ярим-икки баравар бажарсам, етади-да, деб ўйлардим.—Зокир ака станокдан янги чиққан сержило бир деталини кўздан кечирди.—Кейин билсам, гап фақат нормани орттиришда эмас экан. Ҳали эсимда, мени уста слесарь этиб тайинлашди. Энди биргина топшириқларни ошириб адо этиш ҳақида ўйламасдан, севимли корхонамизни янада такомиллаштириш йўллари устида бош қотира бошладим. Кўп ўтмай машина қисмларини маҳкамлаш учун зарур бўлган шайбалар ишлаб чиқарувчи станокка ўзгартириш киритиб, бир йўла учта деталь чиқариш мумкинлигини амалда исботладим.

Бу ҳақда олдин завод партия комитети секретари Пўлат Юсупов ҳам гапириб берган эди. **Зокир аканинг бу таклифи завод тарихида ишчилар томонидан киритилган биринчи янгилик сифатида ҳозир ҳам сақланиб келаётир.** Илгари станокнинг ҳар бир ҳаракатида атиги битта шайба чиқариларди, холос. Зокир ака шуни бир йўла учтага етказишни тавсия этди. Бу қимматли таклиф ишлаб чиқаришга жорий этилгач, бир сменада 24 минг дона шайба чиқаришга эришилди. Бу, биринчидан, меҳнат унумдорлигини бир ярим баравар ошириш имконини берган бўлса, иккинчидан, ойида бир неча тонна металл тежаш мумкин бўлди.

Йиллар ўтди. Завод кун сайин куч-қувватга тўлиб, такомиллашиб борди. Цехлар сони 30 дан ортиб, узлуксиз жараён билан ишлашга ўтилди. Илгари бир кеча-кундузда зўрға беш-олтита жўнгина пахта териш машиналари чиқарган корхонада ҳозир ойига 540-550 та мураккаб аппаратлар қурилмасига эга бўлган «Ўзбекистон», «17—ХВ-1, 8 А» маркали ҳар томонлама қулай бўлган машиналар ишлаб чиқарилмоқда.

Зокир ака ҳануз забардаст ишчилардан ортда қолаётгани йўқ. У ҳозир 10-темирчилик ва пресслаш цехида металл йўнувчи бўлиб ишлаяпти. Уни гоҳ станоклар ёнида, гоҳо ишчилар даврасида кўрасиз. Ёшлар бирор ишда қийналиб қолган пайтларда Зокир ака уларга йўл-йўриқ кўрсатади, станокни бошқариб кўрсатади. Заводда унинг шогирдлари кўп. Улар завод ишлаб чиқариш илғорлари, смена мастерлари, цех раҳбарларидир. Зокир ака ишлаётган цех заводнинг юраги ҳисобланади. Чунки, бу ерда тайёрланаётган деталлар, қисмлар ва бошқа хил асбоблар машина ишлаб чиқариш учун ҳаво ва сувдек зарур. Шундай оғир участкада ўз вазифасини шараф билан адо этаётган Зокир ака ва унинг шогирдларидан корхона коллективи беҳад миннатдор.

Оддий ишчиликдан улкан корхонанинг устоз ишчиси даражасига етган Зокир ака Аҳмаджонов бир неча марта партия ва ҳукуматимизнинг муносиб мукофотларини олишга мушарраф бўлган. Барча уни устоз деб ҳурмат қилади. Шунинг ўзи катта бахт эмасми!

Ҳ. ҚОДИРОВ.
«Ташсельмаш» заводи.

АНДИЖОН областидаги Маданият насос станцияси қурилиши жадал олиб борилмоқда. Суратда: станция қурилишининг бир қисми тасвирланган.

У. Раҳимов фотоси.

СЎЗ—ТАЖРИБАКОРЛАРГА

ОЙДИН ЙЎЛДАН

Ҳақиқий деҳқон ер танламайди, об-ҳаводан нолимайди. Ўз тажрибасини ишга солиш, янгиликларга, илғор фан ютуқларига асосланиб иш кўриш, ички имкониятлардан ва резервлардан самарали фойдаланиш йўли билан ҳар қандай қийинчиликларни мардонавор енгиб, пахта ва бошқа экинлардан мўл ҳосил етиштираверади. Совхозимиз пахтакорлари ана шундай уддабурон, тажрибали ва ташаббускор деҳқонлардандир.

Коллективимиз оғир қўл меҳнатини қудратли техника зиммасига юклаш, агротехника тадбирларини энг қулай муддатларда ўтказиш ва изчил амалга ошириш орқали ўтган йили баҳорда табиат инжиқликлари етказган зарарнинг ўрнини тез кунда қоплаб, шўрхок ерларимизда пахтадан мўл ҳосил етиштиришди. Биз 4670 гектар ернинг ҳар гектаридан пландаги 27,3 центнер ўрнига 29,1 центнердан ҳосил олдик. Давлатга 13568 тонна пахта топширдик.

Совхозимиздаги 8 бўлим ва 67 бригаданинг ҳаммаси пахта тайёрлаш йиллик планини ортиғи билан адо этди. 2-бўлим ҳар гектар ердан ишлаб чиқариш планидаги 29,75 центнер ўрнига 34,1 центнердан, 3-бўлим 32,2 центнердан ҳосил олди. 2-бўлимдаги Турсунбой Холмирзаев бошлиқ бригада ҳар гектар ердан давлатга 39 центнердан, 4-бўлимдаги Жумабой Ўринов бошлиқ бригада эса 39,5 центнердан «оқ олтин» етказиб берди. Бундай юқори ҳосилли бригадалар бошқа бўлимларда ҳам бор.

Бўлим ва бригадаларимизда пахтачиликни комплекс механизациялашга катта эътибор беріляпти. Коллективимиз шу йўлдан бориб, механизациялашган терим ҳажмини йил сайин кенгайтиряпти. Бултур машиналарда 6200 тонна пахта терилди. Агрегатларда териб олинган «оқ олтин» барча ҳосилнинг 46 процентини ташкил этди.

Биз бир неча йилдан буён алмашлаб экиш схемасини қўлланиб келяпмиз. Коллективимиз шу йўл билан ерларга дам беряпти, тупроқ структурасини тобора оширяпти, экин майдонларининг мелиоратив ҳолатини яхшилаяпти. Бунда айниқса беда катта аҳамиятга эга бўляпти. Бу экин шўрнинг захрини оляпти, вилт касаллигини камайтиряпти. Оқжўхори ҳам шўрни йўқотишга ёрдам беряпти. Биз шу билангина қаноатланмасдан, ерларнинг мелиоратив ҳолатини бошқа йўллар билан ҳам яхшилаб боряпмиз. Ҳар йили қишда тупроқ шўри ювиб йўқотилади, зах сувлар қочирилади. Шу мақсадда коллектор ва зовурлар йил сайин кўпроқ қуриляпти, эскилари ремонт қилиняпти. Бунга ҳар йили катта-катта маблағ сарфланяпти. Бу йил эски зовурлардан 140 минг кубометр ҳажмида тупроқ қазиб чиқарилади. 25 километр узунликда янги коллектор қурилади.

Одамларга ғамхўрлик совхоз дирекцияси, партия ташкилоти ва ишчилар комитетининг доим диққат марказида турибди. Пешқадам механизаторлардан, тажрибали сувчилардан, оддий ишчи ва теримчилардан 1020 кишига бултур мукофот тариқасида 35 минг сўм пул тўланди. Пахтакорларнинг моддий манфаатдорлигини шу тариқа ошириш уларни ишни сифатли бажариш учун курашга отлантиришда бичобарин, пахтадан мўл ҳосил етиштиришда, маҳсулот таннархини эввалги йилдагидан 15 процент камайтиришда ва катта даромадга эга бўлишда муҳим роль ўйнади.

Совхозимиз 1968 йилда 7 миллион 200 минг сўм, пландагидан 1 миллион 590 минг сўм кўп даромад қилди. Олинган соф фойда 2 миллион сўм бўлди. Бу — мўлжалдагидан 689 минг сўм ортиқдир. Ҳар бир ишчининг ўртача иш ҳақи 1123 сўмга тўғри келди. Хўжалигимизнинг рентабеллилик даражаси 36,6 процентга етди. Тўла хўжалик ҳисобига ўтганмиз.

Пахтадан мўл ҳосил етиштириш учун кураш кузданбошланади.

Лекин ўтган йили кузда пахта майдонларининг ҳаммасини шудгорлаб қўйишнинг иложи бўлмади. Совуқ эртароқ тушиб қолганлиги ва қор қалин ёққанлиги сабабли чигит экиладиган ерлардан 2 минг гектари қайдалмасдан қолди. Бунинг устига баҳор ҳам чўзилиб кетди. Чигит экишни бошлаб юборишга жуда оз вақт қолди. Бу эса биздан дала ишларининг сифатига заррача зарар етказмаган ҳолда экишга тайёргарликни кескин жадаллаштиришни талаб этади. Яқинда партия бюросида ана шу масала атрофлича муҳокама қилинди. Бюро мажлисида ишлаб чиқилган тадбирларга кўра совхоз дирекцияси ишчилар комитети билан бирга ер ҳайдашни ва шудгорни бороналашни март ойи ичида тугаллаш, шу мақсадда ҳар бир трактор билан кунига ўртача 3,7 гектардан ер ҳайдаш, 8-10 гектар ердаги шудгорни бороналаш юзасидан норма белгилади. Ҳозир шу асосда иш олиб бориляпти. Тупроқни қизитиш мақсадида ер ҳайдаш ва юмшатиш билан бир вақтнинг ўзида экин майдонларига маҳаллий ўғит солиняпти, шўр ювиляпти.

Партия бюросида ишнинг сифатига алоҳида эътибор бериш, далада ишловчиларни моддий жиҳатдан рағбатлантиришнинг прогрессив усулларини қўлланиш зарурлиги ҳам уқтириб ўтилди. Шунга амал қилиб, трактор билан 3,7 гектар ўрнига 5 гектаргача ер ҳайдаган ва ишни сифатли бажарган механизаторларга 25 процент, 7 гектаргача ер ҳайдашни таъминлаган, ишнинг юқори сифатли бажарилишига эришган механизаторларга эса 50 процент қўшимча ҳақ тўланяпти. Бу тадбирлар шудгорни юмшатишда ишлаётган механизаторларга, шўр ювишда қатнашаётган сувчиларга, далаларга гўнг ташиб чиқараётган ишчиларга ҳам қўлланиляпти. Совхоз дирекцияси бу мақсад учун зарур маблағ ажратди. Деҳқонларга прогрессив усулда ҳақ тўлаш дала ишлари суръатини тезлаштириш имкониятини беряпти. Ер ҳайдаш, бороналаш, шўр ювиш, маҳаллий ўғит тайёрлаш юзасидан белгиланган кунлик график анча ошириб адо этиляпти, ишнинг сифати яхши бўляпти.

Совхозимизнинг ер-сув, об-ҳаво шароити экишни апрелнинг биринчи ярми мобайнида тугаллашни талаб этади. Чунки бу пайтда тупроқда иссиқликнинг умумий миқдори 12-14 даража бўлади. Бу — чигитнинг тез ва қийғос униб чиқиши учун жуда қулайдир. Бизда чигит экишга тайёргарлик ишлари ана шунга бўйсундирилган. Экишни 10-12 иш кунида тугаллаймиз. Сеялкалар пайкаллардан чиқиб кетиши биланоқ тракторлардан қолиб кетган ер бурчакларига чигит экилиб, гектарлар пешма-пеш тўлдирилади. Тупроқда намнинг кўп-озлигига қараб чигит ё ивитилиб, ёки хўллаб экилади. Экиш билан боғлиқ бўлган ишларда қатнашаётган ишчилар ҳам янги усулда рағбатлантириб борилади. Бунда ерларни экишга тайёрлаш кабн ишнинг сон ва сифати эътиборга олинади.

КПСС Марказий Комитетининг 1968 йил октябрь Пленуми ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг XIV пленуми қишлоқ хўжалигини янада ривожлантиришнинг маҳсулот етиштиришни тобора кўпайтиришнинг ойдин йўлларини белгилаб берди. Совхозимиз коллективи бу қарорларга жавобан беш йилликнинг тўртинчи йилида 4630 гектар ернинг ҳар гектаридан камида 30 центнердан хирмон кўтариш, давлатга 13890 тонна пахта топшириш мажбуриятини олди.

Пахтанинг харид нархи оширилганлиги муносабати билан бу миқдордаги хом ашёдан биз 910 минг сўм қўшимча ҳақ олар эканмиз. Пахтакорлар ҳақида қилинган бу янги ғамхўрлик ишчиларимизни беҳисоб қувонтирмоқда, ғайратга ғайрат қўшиб ишлашга отлантирмоқда. Дирекция, партия ташкилоти ва ишчилар комитети уларнинг ташаббускорлигини ошираверади. Улуғ доҳиймиз В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб меҳнат совғаси билан кутиб олиш учун социалистик мусобақани тобора кучайтиради. Шу тариқа мажбуриятнинг муваффақиятли бажарилишига эришади.

М. ЮНУСОВ.
Фарғона областидаги Охунбобоев номли совхоз директори, агроном.

ДАЛА ИШЛАРИНИ КУЧАЙТИРАЙЛИК!

Ўзбекистон ССР областларида баҳорги экиш учун ер ҳайдаш, баҳорги дон ва беда экишнинг бориши тўғрисида 1969 йил 29 мартга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Минг гектар ҳисобида)

(Биринчи стун — областлар, иккинчи стун — план бўйича ҳайдалиши зарур бўлган ер, учинчи стун — жами ҳайдалган ер, тўртинчи стун — шу жумладан бир кунда ҳайдалган ер, бешинчи стун — баҳорги дон экиш плани, олтинчи стун — жами экилган дон, еттинчи стун — шу жумладан бир кунда экилган дон, саккизинчи стун — беда экиш плани (донга аралаштириб экиладиган беда ҳам шу ҳисобга киради); тўққизинчи стун — жами экилган беда, ўнинчи стун — шу жумладан бир кунда экилган беда).

Тошкент	207,7	175,47	0,39	46,8	1,29	0,21	12	0,24	0,05
Сирдарё	322,3	263,02	—	71,5	4,01	—	19,2	0,08	—
Фарғона	222,9	39,87	0,32	4.8	—	—	9,1	5,06	0,21
Наманган	151	91,26	0,20	7,8	0,47	0,04	5,5	3,68	0,01
Андижон	204,6	92,79	—	1.8	0,59	—	6,5	3,14	0,20
Самарқанд	234	127,77	0,25	133,1	8,93	0,36	13	2,93	0,13
Бухоро	168,9	148,05	—	10,1	1,38	0,04	10,5	0,76	—
Қашқадарё	148,8	116,80	0,25	70,9	13,76	0,55	8,3	1,85	—
Сурхондарё	153	112,80	0,45	32,8	9,41	0,42	8	4,43	0,35
Хоразм	131	—	—	4,8	—	—	6	—	—
ҚҚАССР	164,8	26,92	—	10	—	—	10	—	—
Республика бўйича:	2109	1194,75	1,86	394,4	39,84	1,62	108,1	22,17	0,95

Ўзбекистон ССР областларида шўр ювишнинг бориши тўғрисида 1969 йил 29 мартга бўлган

МАЪЛУМОТ

(Минг гектар ҳисобида)

(Биринчи стун — областлар, иккинчи стун — шўри ювилиши зарур бўлган майдон; учинчи стун — шўри ювилган майдон; тўртинчи стун — шу жумладан бир кунда шўри ювилган майдон).

Самарқанд	3	3,4	—
Сирдарё	59	59,3	—
Наманган	30	23,4	0,6
Бухоро	160	102,1	6,4
Андижон	9	4,6	0,2
Қашқадарё	11	5,3	0,3
Тошкент	1	0,4	—
Хоразм	462	166,4	12,5
Сурхондарё	23	7	—
Фарғона	149	40,7	—
ҚҚАССР	385	104,2	4,7
Республика бўйича:	1292	516,8	24,7

БУХОРО ОБЛАСТИ. Чорвачилик хўжаликларида қўзилатиш бошлаб юборилди. Свердлов районидаги Свердлов номли колхознинг бош чўпони Ослан Раҳматов ҳар 100 бош совлиқдан 150 тадан қўзи олиш учун курашяпти. Суратда: (чапдан) колхознинг ветеринария врачи Бобоқул Тоиров, зоотехник Ғафур Шукуров ва бош чўпон Ослан Раҳматовлар янги туғилган қўзиларни кўздан кечиришяпти.

А. Усмонов фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

ҲАМЗА ЮБИЛЕЙИ ОЛДИДАН

Ўзбек совет адабиётининг асосчиси Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий туғилган куннинг 80 йиллигига тайёргарлик кўрувчи республика комитетининг мажлиси бўлиб ўтди. Комитет составида республикадаги атоқли фан ва маданият арбоблари, министрликлар, идоралар ва ижодий ташкилотларнинг раҳбарлари бор.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. О. Азимов раислигида ўтган бу мажлисда бир қанча ташкилий масалалар қараб чиқилди. Ҳамза Ҳакимзода Ниёзийнинг 80 йиллигига бағишланган юбилей тантаналарини 1969 йил куз фаслида ўтказишга қарор қилинди.

Филология фанлари доктори, профессор Л. П. Қаюмов юбилей комитетининг масъул секретари қилиб тасдиқланди.

(ЎзТАГ).

В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги олдидан

ИШЧИНИНГ ШАХСИЙ ПЛАНИ

УРГАНЧ ШАҲАР ПАРТИЯ КОМИТЕТИ ТАШАББУСИ

Урганч шаҳар партия комитети В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига социалистик мусобақани кенг қулоч ёйдириш, беш йилликни муддатидан илгари бажариш учун курашда омманинг меҳнат активлигини янада ошириш мақсадида барча коммунистларга, шаҳардаги саноат корхоналарининг ҳамма ишчиларига, транспорт ходимлари ва қурувчиларга анкета-дафтарча тарқатди.

«Шахсий план» деб аталган бу ён дафтарчанинг муқовасида В. И. Ленин портрети, ўроқ ва болға тасвири бор. Унинг ички бетларида ишчининг исм-фамилияси, касби, цехи ва корхонасининг номлари ёзилиб, олинган конкрет мажбуриятлар акс эттирилади, мажбуриятларнинг ҳар ойда қандай бажарилганлиги қайд қилиб борилади.

Биз Урганчдаги «Қизил Октябрь» ёғ-совун заводида бўлиб, айрим ишчиларнинг анкета дафтарчаларини кўздан кечирдик. Ёғ тозалаш цехининг Ленин орденли слесари, Урганч шаҳар Советининг депутати Содиқ Ибодуллаевнинг шахсий плани ва амалий ишлари бизни қизиқтирди.

У цехдаги 27 насоснинг бетўхтов ишлашини таъминлаш, ойлик топшириқларини камида 110 процент бажариш, рационализаторлик таклифлари киритиш, шогирдлар тайёрлаш ва бошқа қатор мажбуриятлар олган. Содиқ ака ваъдасига вафо қиляпти. Белгиланган топшириқни январда 113 процент, февралда 115 процент адо этди. Шу давр ичида у иккита рационализаторлик таклифи киритди. Қозонда сув ва сода аралашмасини тайёрлаш илгари қўл кучи билан бажариларди, бунга анча меҳнат сарф бўлар ва кўп вақт кетарди. Содиқ ака редуктор воситасида аралашма тайёрлаш усулини кашф этди.

Иккинчи ихтиро ҳам ишлаб чиқаришга катта наф келтирди. Тозалаш цехида оқартирилган ёғ қувур орқали бакка узатилиб, ёғнинг қувур ичида қолган қисми музлаб қолар, уни эритишга 4 соат вақт кетарди. Содиқ ака қувур ичида ёғ қолдирмаслик йўлини ўйлаб топди, компрессордан линия улаб, вакуумдан ҳаво юбориш туфайли қувур тўла бўшаб қоладиган бўлди. Икки таклифнинг жорий этилиши йилига 900 сўмга яқин маблағ тежаш имконини беради.

Жонкуяр слесарь Содиқ Ибодуллаевнинг шогирдларидан Тангриберган Маҳмудов, Шомурод Сафоевлар ҳозир юқори разрядли слесарь бўлиб мустақил ишлай бошладилар.

Юбилей режаларини Содиқ ака сингари шараф билан адо этаётган ишчилар ёғ-совун заводидагина эмас, балки шаҳардаги бошқа корхоналарда ҳам кўп. Шаҳар партия комитети шахсий план дафтарчаси билан бирга, олинган мажбуриятларнинг бажарилишини ой сайин якунлаб, илғор тажрибаларни оммалаштириб бормоқда.

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ЭНГ КАТТА ҲАВО ЙЎЛИ

Шарғун кўмир конида осма йўлни реконструкция қилиш бошланди. Ун саккиз километрга чўзилиб кетган бу ҳаво трассаси узунлиги жиҳатидан Урта Осиёда ҳеч тенги йўқ йўлдир. Қарийб икки минг метр баландликда қазиб чиқариладиган кўмир шу йўлдан жўнатилади.

Осма йўл Шарғун кончиларининг Татаристон машинасозларига берган заказига мувофиқ тайёрланган янги вагончалар билан жиҳозланмоқда. Диспетчерликда кўмир ортилган вагонларни автоматик тарзда ҳисобга олиш учун махсус асбоблар ўрнатилмоқда. Яна бир қанча узелларни қайта қуриш плани тузилиб чиқилди.

МЕХАНИЗАЦИЯ — АСОСИЙ ЙЎЛ

Оҳангарон шаҳрида ишлаб чиқариш маданияти шаҳар жамоат кўриги якунланди. Кўрикда шаҳардаги барча корхоналар қатнашди. Бир йил мобайнида 1,5 мингтадан зиёдроқ рационализаторлик таклифлари тушди. Шулардан 887 таси ишлаб чиқаришга жорий қилинди.

Янги техникани, рационализаторлик таклифларини жорий қилиш, меҳнатни илмий ташкил этиш 1104 минг сўм йиллик фойда келтиришдан ташқари, шунга қўшимча равишда 150 ишчи ва мутахассисни бошқа ишга ўтказиш имконини берди.

ЧЎЛДАГИ БОҒЛАР

Шеробод даштидаги чўлқувар хўжаликлар мевазорларни кенгайтирмоқдалар. Ленин номли совхозда 20 гектар боғ барпо қилинди. Охунбобоев номли колхознинг марказий чорбоғида бир неча юз туп анор, олма, шафтоли ва бошқа мевали дарахт кўчатлари ўтқазилди. Бу ерда 30 гектар ер боғ ва токзор қилишга ажратилди. Гагарин районидаги Абдулла Набиев номли совхоз деҳқонлари субтропик экинлар ва ёнғоқ ўстириш учун жой тайёрламоқдалар.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ. Бундан бир неча йил илгари Қурама тоғлари этагида рангли металлургия шаҳарчаси — Олмалиқ бунёд этилди. Ҳозир бу ерда республикамиз саноати уфқининг порлоқ юлдузи ҳисобланувчи йирик Олтинтопган кон-металлургия комбинати ишлаяпти. У халқ хўжалигимизга қўрғошин, рух, мис, олтингугурт каби бир неча хил қимматбаҳо маҳсулотлар етказиб бераётир. Суратда: Рудани электр машиналар ёрдамида ташиб келтириш.

Г. Пун фотоси.
(ЎзТАГ фотохроникаси).

НАМАНГАН ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

НАМАНГАН, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Бу ерда область партия комитетининг навбатдаги пленуми бўлиб ўтди. Пленум обком секретари Х. Охуновнинг сув хўжалиги қурилиши ва янги ерларни ўзлаштиришни тезлатиш борасида область партия ташкилотлари олдида турган вазифалар тўғрисидаги докладини тинглади ва муҳокама қилди. Докладчи ва музокарада қатнашган нотиқлар сув хўжалигини ривожлантириш ва янги ерлар ўзлаштиришда эришилган муваффақиятларни қайд этиш билан бирга ҳали бу соҳада қилинадиган ишларни кенг таҳлил қилиб бердилар.

Пленумда кейинги уч йил мобайнида областда сув хўжалигини ривожлантириш борасида талай ишлар амалга оширилганлиги қайд этилди. Учқўрғон гидроузели фойдаланишга топширилди. Косонсой сув омбори кенгайтирилди. 100 километрдан зиёд каналлар бетонлаштирилди.

Пленумда область партия комитетининг биринчи секретари А. Хўжаев сув хўжалиги ходимлари олдида турган вазифалар ҳақида гапирди. Шунингдек, пленумда республика мелиорация ва сув хўжалиги министри С. Мамарасулов иштирок этди ва нутқ сўзлади. Пленум муҳокама этилган масала юзасидан тегишли қарор қабул қилди.

АХЛОҚ МАВЗУИДА

ҚАЛБ ҚАРЗИ

Дунёда шундай одамлар борки, ҳаммага яхшилик қилса ҳам, бир оғиз миннат қилмайди. Аммо унинг номи бошқалар тилида юради. Ҳамма уни эъзозлайди, ҳурматлайди. Бундай одамларни ҳар бир ишхонада, ҳар бир маҳаллада кўплаб учратиш мумкин.

...Кўкча маҳалласида оилада бола тарбияси ҳақида мунозара борарди. Сўзловчилар Моҳиржон Комиловлар оиласини намуна қилиб кўрсатишди. Кимнингдир гап орасида «...шу билан бирга Моҳиржон бизни умрбод қарздор қилиб қўйган ҳам» эди, деган тасдиқловчи сўзлари янгради.

Қизиқ, қандай қилиб ҳамма ундан қарздор бўлиб қолди экан?

Моҳиржон 1952 йили ТошМИнинг даволаш факультетини битириб чиқди-ю, докторнинг номи маҳалла-кўйда овоза бўла бошлади. Унга қўни-қўшнилар келадиган, баъзан беморни кўришга чақириб кетадиган бўлишди.

— Врач ҳалол ишлаши, фолчига ўхшаб кишиларнинг қўлига эмас, дўст сифатида кўзига қарай билиши керак. Агар одам бўламан десангиз уч нарса: ичкилик ичишдан, ўзгалар шаънига кўз олайтиришдан ва қўлдан келадиган хизмат учун таъма қилишдан сақланинг, — деган эди Ўзбекистон халқ устаси, бинокор Комилжон ота Салимов.

Шу-шу бўлди-ю, Моҳиржон ака халққа холис хизмат қилиш учун камарини маҳкам боғлади. Унинг қўлида шифо топганларнинг сон-саноғи йўқ. Ҳозир у Тошкентдаги 2-темир йўл поликлиникасининг бош врачи.

Ишдан қайтар экан дарвоза эшиклари ланг очиқ қолади, бу хонадонда ярим кеча бўлмасдан эшик ёпиш одат эмас.

Дарвозада бир кўриниб қолсангиз бас, «бизникига кириб чиқсангиз» деб илтимос қилишингизга ўрин қолдирмайди. Кўрган захоти кийиниб тайёрланаверади. Қиш-қор бўлсин, ярим кеча бўлсин у бемор олдига етиб боради. Керак бўлса туни билан олдида ўтириб тиббий ёрдам кўрсатади. Кўпинча ўзи билан бирга умр йўлдоши Фотима опани ҳам олиб кетади (Фотима опа медицина ҳамшираси). Эрталаб яна ишга.

— Қачон ухлар экан-а, — таажжубланади баъзилар.

Моҳиржон маҳаллада соғлиқни сақлаш комиссиясининг раиси. Кўпчилик уни ўзига яқин олганиданми, ҳайтовур, «тез ёрдам» дейишади суйиб. Дарҳақиқат бу шундай. Исталган пайтда, у кишилар учун ёрдам қўлини чўзишга тайёр.

...Ҳаммаёқ жимжит, атроф уйқуга чўмган. Шу пайт тун оромини бузиб дарвоза тақиллади. Эшик очилди. Остонада кимнингдир қораси кўринди.

— Э, келинг Исроил ака, тинчликми?

— Моҳиржон ука, кампиримиз, — деди-ю, Исроил ака оғир хўрсинди.

— Ҳозир, ҳозир, қани, буёққа кириб туринг-чи. — Врач бир зумда йўлга тушди. Қаҳратон қиш. Йўллар сирғанчиқ.

Кампир оғир-оғир нафас олар, ўзини билмай ётарди. Доктор бор моҳирлигини ишга солди. Тонгга бориб бемор кўзини очди...

— Сизнинг келишингизни билардим. Раҳмат, Моҳиржон болам. Қўлингиз дард, умрингиз ғард кўрмасин.

Бундай ҳодисаларни Моҳиржон ўн олти йиллик иш жараёнида кўплаб учратди. Маҳаллада у кирмаган хонадон йўқ. Уни маҳалланинг энг кичигидан, энг каттасигача сизлаб гапиради.

Маҳалладаги тўйлардан бирида бир меҳмон қўлида чойнак-пиёла кўтариб келаётган, меҳмонларни кутиб олаётган, ош-нон ташиётган ва тез-тез «қандай ўтирибсизлар, нима камчиликлар бор» деб сўраб қўяётган йигитга тикилиб қолди. Йигит ҳам буни сезди-да, меҳмон олдига борди, салом берди, саломатлигини сўради

— Моҳиржон сизмисиз? Хизмат қилиб юрибсизми? — сўради ҳайрон бўлиб.

— Ҳа, энди маҳалла-кўйчилик ўзимизникидай...

— Ҳа, у ҳаётини маҳалласиз, унинг кишиларисиз тасаввур қилолмайди. Уни шу маҳалла халқи тарбиялади, одамийликка ўргатди. Камтаринликка ўргатган халқ олдида энди камтаринлик билан хизматига тайёр турибди. Тўйида шодлигига шерик, мусибатли дамларида ғамини енгиллатишга тиришади.

М. Комиловни ҳар куни операция столи устида, оқ халат кийган ҳолда учратасиз. У кўз доктори ҳам. Юзлаб кишилар ёруғ дунё юзини қайта кўра олиш бахтига муяссар бўлдилар. Бўлимдаги кундалик дафтарни варақлар экансиз уни Моҳиржон Комилов номига ёзилган қасидаларми деб ўйлайсиз. Унинг кўксида «Ҳурмат Белгиси» ордени ярақлаб турибди. Ўзбекистон ССР Олий Советининг Фахрий ёрлиқлари билан мукофотланган. У уч сайловдан бери Ленин район Советининг депутати.

Боя кимдир «Ҳаммамизни қарздор қилиб қўйган» деганида шуларни ўйлаганмикин?!

Ҳар бир аза қисман менинг
ҳам азам
Кимники деб сўраб бўлмайди,
Ёлғиз яшамайди дунёда одам,
Ўлса ҳам бир ўзи ўлмайди,

каби сатрларни шоир Асқад Мухтор шундай одамлар шаънига айтмаганмикин?!

У. ХУДОЙҚУЛОВ.

АГРОНОМЛАРГА ЙЎЛЛАНМА

СССР Қишлоқ хўжалик министрлигига қарашли Андижон пахтачилик институтининг агрономия факультетини биринчи марта 66 нафар йигит-қиз тамомлаб чиқди. Ёш агрономлар Ўш, Фарғона, Наманган, Андижон областларининг колхоз, совхозларида ишлаш учун йўлланма олдилар.

Н. ИНОҚОВ,
«Совет Ўзбекистони»нинг штатсиз мухбири.

БИЗНИНГ СУҲБАТ

ЙИЛЛАР ҲИССАСИ

Амударё районидаги Крупская номли колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Ойимхон КАМОЛОВА ҳикоя қилади

Янги йилнинг дастлабки уч ойи ўтди, деб гап бошлади ўртоқ Камолова ён дафтарини очаркан. Мана, ҳозир ўтган йилнинг натижалари якунланди. Эришилган муваффақиятлар ва йўл қўйилган камчиликлар ҳамда унинг сабаблари энди хўжалик раҳбарларига ҳам, колхозчиларга ҳам аён бўлди. Шу кунларда янги режалар, ишлаб чиқаришни юксалтиришга қаратилган ташкилий ва иқтисодий тадбирлар, агротехникани такомиллаштириш йўллари белгиланяпти.

Биз беш йилликнинг ўтган уч йили ичида қилган ишларимизни, етиштирган маҳсулотимизнинг салмоғини, колхоз экономикасини ривожлантиришда қўлга киритган ютуқларимизни таҳлил қилиб кўрдик. Маълум бўлишича, ишлаб чиқаришнинг ҳамма тармоқларини анча илгарилатиб олибмиз. Бироқ мен етакчи тармоқ бўлган пахтачиликнинг аҳволи ҳақида гапириб бермоқчиман.

Беш йиллик план бўйича 20 минг 582 тонна пахта етиштиришимиз керак эди. Кейинги уч йилда давлатга сотган пахтамизни ҳисоблаб кўрсак, беш йилликнинг охирига белгиланган маррага яқинлашиб қолибмиз. Бултур 1260 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 35,54 центнердан ҳосил олдик ва давлатга қарийб 4500 тонна пахта топширдик. Уч йилда эса тайёрлаган пахтамизнинг миқдори салкам 18 минг тоннага етди.

Бу рақамда ўтган йилларнинг алоҳида ҳиссаси бор. Беш йиллик планнинг бажарилишида бу йилнинг ҳиссаси эса ўзгача бўлади. Пахтакорларимиз беш йилликнинг тўртинчи йилида ҳар гектар ердан 40 центнердан ҳосил олиш ва давлатга 5040 тонна пахта сотиш ҳақида ваъда беришди. Шунда етиштирилган пахтанинг миқдори 23 минг тоннадан ошади. Демак, пахтакорларимиз пахта етиштириш бўйича беш йиллик планни тўрт йилдаек анча ошириб бажарадилар ва доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги нишонланадиган келгуси йилнинг охирига бориб давлатга беш йиллик пландагига қўшимча равишда камида 7000 тонна пахта сотадилар. Айни вақтда бу пахтакорларимизнинг КПСС Марказий Комитети октябрь Пленумининг қишлоқ хўжалигини янада юксалтириш ва маҳсулот етиштиришни кўпайтириш ҳақидаги қарорларига берган амалий жавоби бўлади.

Колхозимиз аъзолари ер ва сувдан, техника ва ўғитлардан яхшироқ фойдаланиш, пахтачиликни комплекс механизациялаш асосида деҳқончилик маданиятини юксалтириш йўли билан пахтанинг ҳосилдорлигини тобора ошириш ва ялпи ҳосилни кўпайтиришга эришиб келмоқдалар. Мен буни кейинги икки йилнинг кўрсаткичларини таққослаб кўрсатиб бермоқчиман. Пахта майдонимиз ўзгаргани йўқ. 1967 йили ҳам 1260 гектар майдонда пахта етиштирган эдик. Аммо бултур пахтанинг навида ўзгариш юз берди. 347 гектар майдонда биринчи репродукцияли уруғлик пахта етиштирдик. Илгари колхозимиз уруғлик пахта етиштирмас эди. Шунга қарамай бултур 1967 йилдагига нисбатан ҳосилдорлик гектар бошига қарийб 1,5 центнер ошди, ялпи ҳосил эса 188 тонна кўпайди.

Ишимизнинг сифат кўрсаткичларига келганда шуни айтиш кераки, бу соҳада эришган натижаларимиз ҳам унинг салмоғига монанд. Масалан, агар 1967 йили тайёрланган пахтанинг 70,9 проценти биринчи сортга ўтказилган бўлса, бултур 81,3 процент пахтани биринчи сортга топширдик. Маҳсулотнинг таннархи ҳам анча арзонлашди. Бу соҳада пахта етиштиришга қилинган меҳнат ва маблағ сарфининг камайгани, машина теримининг ҳажми ошганлиги катта роль ўйнади.

Бултур пахта майдонимизнинг тўртдан бир қисмида биринчи марта уруғлик пахта етиштирганимиз ва уни фақат қўлда териб олганимизга қарамай, механизаторларимиз машинада терилган пахта миқдорининг 1967 йилдагига нисбатан камайишига йўл қўйишмади, балки кўпайтиришга эришишди. Чунончи, 1967 йили машиналар билан 1104 тонна пахта терилган эди. Ўтган йили «зангори кема»лар бункеридан 1166 тонна пахта тўкилди. 18 та машинанинг ҳар бири билан мавсумда ўртача ҳисобда қарийб 65 тоннадан пахта терилди. Илғор механик-ҳайдовчилар Жумагул Болтабоева, Жангил Ноорбоева, Жумамурод Йўлдошев, Қозоқ Камоловлар 75-110 тоннадан пахта теришди. Машина терими туфайли 12 минг 846 сўм пул тежаб қолинди.

Баракали меҳнат, мўл ва сифатли маҳсулот катта даромад келтирди. Пахта етиштиришга йил давомида 1 миллион 408 минг 428 сўм харажат қилиб, уни давлатга сотишдан 1 миллион 887 минг 965 сўм даромад қилдик. Энди соф фойдани ҳисоблаб чўрайлик. У 479 минг 537 сўм. Бу 1967 йилдагига нисбатан салкам 112 минг сўм кўп. Агар бу рақамларни ҳар гектар ерга ҳисоблаганимизда қуйидаги натижа келиб чиқади. Ўтган йили бир гектар ер колхозга 1498 сўм даромад келтирди, шундан 380 сўми соф фойда. Ваҳолонки, 1967 йилда бир гектар ер ҳисобига 1377 сўм даромад қилиниб, унинг соф фойдаси 292 сўмга тўғри келган эди.

Бизда одамларнинг меҳнатига, етиштирган маҳсулотининг миқдори, сифати, хўжаликка келтирган фойдасига қараб ҳақ тўлаш қатъий қоида қилиб қўйилган. Бунинг исботи учун қуйидаги мисолни келтираман. Бултур республикада хизмат кўрсатган пахтакор Тожибой Эшниёзов бошлиқ бригада аъзолари 81 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 47,3 центнердан ҳосил олишди. Бригадада бир центнер пахта етиштириш учун 21 сўм 46 тийин сарфланди ва 105 минг 700 сўм даромад қилинди. Шу туфайли бир киши-кунининг қиймати 4 сўм 59 тийинга, бригада аъзоларининг ўртача ойлик маоши 114 сўмга тўғри келди. Уразимбет Сейтмамутов бошлиқ бригада аъзолари эса 94 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 25,7 центнердан ҳосил олишди. Даромад ҳам шунга яраша бўлди. Оқибатда киши-кунининг қиймати 2 сўм 73 тийинни, колхозчиларнинг ойлик маоши 56 сўмни ташкил этди. Юқори ҳосилли Салой Ҳайитов ва кам ҳосилли Юсуф Тиловбоев бошлиқ бригадаларнинг иқтисодий кўрсаткичлари ўртасида ҳам шундай кескин тафовут бор.

Мен бу рақамларни айтаётганимнинг боиси шундаки, эндиликда колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари экономикага чуқур аралашмасалар, унинг миридан сиригача таҳлил қилиб кўрмасалар ишлаб чиқаришни юксалтириш йўлларини тўғри белгилай олмайдилар. Экономикани мустаҳкамлаш, колхозчиларнинг ўз меҳнатлари натижасидан моддий манфаатдорлигини кучайтириш, меҳнат ҳақи ва асосий фондлар маблағини мунтазам кўпайтириб бориш, иш кунининг қийматини ошириш зарурати шуни тақозо қилади. 1967 йили бир киши-кунининг қиймати 3 сўм 43 тийинга тўғри келган эди. Бултур эса 3 сўм 69 тийинга етди. Колхозчиларнинг ойлик маоши 1967 йилдагига нисбатан 5 сўм кўпайиб, 86 сўмданга тўғри келди. Бултурги даромаднинг қарийб 464 минг сўми бўлинмас фондга, 1 миллион 168 минг 564 сўми эса меҳнат ҳақи фондига ажратилди.

Бу йил етиштириладиган маҳсулотнинг миқдорини янада кўпайтириш экономикани тағин ҳам мустаҳкамроқ қилиб олиш, бўлинмас фонд ва меҳнат ҳақи фонди маблағларининг миқдорини ошириш, киши-кунининг қийматини кўтариш, колхозчиларнинг ўртача ойлик маошини камида 90 сўмга етказиш имконини беради. Бу, колхозчиларнинг моддий манфаатдорлигини тағин ҳам кучайтиради, уларни яхшироқ ҳамда сифатлироқ меҳнат қилишга руҳлантиради. Бунга эришиш барча хўжаликларнинг раҳбарлари сингари, менинг ҳам асосий мақсадим ва орзумдир. Бу соҳада пахтанинг харид нархи оширилганлиги бизга катта мадад бўлади. Хомчўт қилиб кўрдик, шу ҳисобдан даромадимиз шу йилнинг ўзида қарийб 300 минг сўм кўпаяди.

Беш йилликнинг тўртинчи йили алоҳида йил, улуғ Ленин юбилейига совға тайёрланадиган йил. Совғамизнинг асосини ташкил қиладиган пахтадан мўл ҳосил етиштириш учун кўкламга яхши тайёргарлик кўриш керак. Колхозчиларимиз Ўзбекистон қишлоқ хўжалик илғорларининг қурултойида қабул қилинган юксак мажбуриятларни муваффақиятли бажариш учун курашга муносиб ҳисса қўшиш ниятида амалий ишга киришдилар. Улар кўклам экишига ҳар тарафлама шайландилар. Техника ремонти тугалланади. Суғориш шохобчалари тозалаб қўйилган. Ернинг шўри ювиляпти, маҳаллий ўғит жамғариляпти. Хулоса қилиб айтганда, бу йил колхозимиз учун яна ҳам баракали йил бўлади.

ФЕЛЬЕТОН

«МЕҲРИБОН ОТА»

С. Муллажонов кабинетига кирди-ю, 8-синфда ўқийдиган қизи Фароғатни 56-номерли буйруқ билан молия бўлимига уборщица қилиб тайинлади. Бу ҳақда касаба союз ташкилоти билан маслаҳатлашишни ўзига эп кўрмади. Молия бўлимидагилар энди ишхонамизга сон тегса керак деб қувонишди. Афсуски, қувончлари юлдуз кўрмай, учди. Эски тос, эски ҳаммом деганларидай, супуриш-сидириш, пол ювиш яна молия ходимларининг ўзларига қолди. Область молия бўлимидан комиссия келади деган хабарни эшитган С. Муллажонов сири ошкор бўлишидан қўрқиб, қизини ишдан бўшатиш ҳақида буйруқ чиқарди. Фароғат ишдан бўшатилганда бир йиллик отпуска ҳақи, икки ҳафталик нафақа олиши ҳам унутилмаган. Бир оғиз сўз билан айтсак, «меҳрибон ота»сининг паноҳида 967 сўм 80 тийин давлат пулини кассадан қуртдай санаб олди.

Фароғат молия бўлимидан «ишдан бўшатилгач», отасининг маслаҳати билан Водил санаторийсига санитарликка «ишга киради». Фароғат қаерга «ишга борса», худди ўчакишгандай, ўша ерга область молия бўлимидан тафтиш комиссияси келади. Бу гал ҳам шундай бўлди. Шунинг учун уни «ишдан бўшатиш ҳақида буйрук чиқарилади». Тафтиш тугагач, ўтган йилнинг 2 октябрида 107-буйруқ билан у ўз лавозимига қайта тайинланади. Бироқ бу гал 16 октябргача қадар ишлайди. 113-сон буйруқ билан яна ишдан бўшатилади. 14 кун ишлаб, 166 сўм 56 тийин «маош» олади.

Бир нарса кишини таажжубга солади. Водил санаторийси бухгалтериясининг табелида кўрсатилишича, Фароғат айрим кунлари 7 соат ишлаган. Баъзи кунлари эса 24 соатдан навбатчилик қилган. Аммо 4-ўрта мактаб маъмурияти берган справка ва синф журналида кўрсатилишича, Фароғат «санаторийда навбатчилик қилган ёки ишлаган кунлари» ҳам дарсдан прогул қилмаган. Ҳатто 5, 7, 8 ва 14-октябрь кунлари геометрия, тарих, биология, физика, ва рус тилидан «4» баҳо олган. 10 октябрда эса чет тилидан «5» баҳо олган.

Ҳамма ҳайрон. Фароғат қандай қилиб бир вақтнинг ўзида ҳам ишлашга, ҳам ўқишга вақт topолган. Бухгалтериянинг табеллари тўғрими, мактаб журналидаги баҳолар тўғрими? Бунинг аниғини ҳозирча бир киши билади, у ҳам бўлса Фарғона район молия бўлимининг мудири С. Муллажонов. Чунки қинғир йўллар билан ғайриқонуний 1134 сўм 6 тийин давлат пули Фароғатнинг номига қандай қилиб расмийлаштирилганлиги фақат ўша С. Муллажоновга аён. Эҳтимол, бўлиб ўтган ҳамма ишни С. Муллажонов Фарғона район партия комитетида бирма-бир айтиб берса керак. «Меҳрибон ота» жиғилдон олдида виждонини қурбон қилиб, ўз қизининг шаънига доғ туширганлигини энди тан олар, қизини ҳам виждон азобидан қутқарар.

ЭГРИ ҚЎЛ...

Қўзиевнинг обрўси жойида. Маош катта. Унча-бунча одам салом берса, алик олайми, йўқми деб ўйларди. Хуллас кимсан Гулистон шаҳар соғлиқни сақлаш бўлимининг мудири Қўзиевнинг ютуқлардан боши айланиб, кўзи тина бошлади. Танқид қилинса қулоғига пахта тиқиб ўтирарди-ю, зимдан ўчини оларди. Булар ҳам бир нави. Емоннинг бир қилчиғи ортиқ деганларидай, шаҳар поликлиникасига ярим ставка билан ўриндошликка ишга жойлашиб олди. Лекин ишлаб бериши лозим бўлган соатларни бажармади. Беморларни хоҳласа қабул қилди, хоҳламаса йўқ. Ўтган йилнинг июль ойидан то октябригача бирорта беморни қабул қилмагани ҳолда, ойликни ҳаммадан олдин олди. Олти ой мобайнида давлатнинг 405 сўмини гумдон қилди. Бу ҳам етмагандай, иш соатларидан ташқари вақтларда ўтказилган кенгашлар ҳисобига деб яна 44 сўм олди.

Чиллаки чиллакини [illegible] чумак уради, деган г[illegible] Шаҳар соғлиқни сақла[illegible] минининг кадрлар бўйич[illegible] пектори Н. А. Тетюхин[illegible] Қўзиевга тақлид қилди. [illegible] шаҳар поликлиникасидан [illegible] дошлик йўли билан ярим [illegible] ка иш олди. Ишга жойл[illegible] кишиларга кўмаги тегса [illegible] дини урсин эди. Аммо у [illegible] Қўзиевга ўхшаб ведомос[illegible] имзо чекишдан нари ўтмади.

А. Шапаева эса «рекорд» қўйди. У кўтара савдо йўлига ўтди. У бир эмас, уч вазифада «ишлай бошлади». 30-автобаза соғлиқни сақлаш пунктида санитар, шаҳар поликлиникасида ҳам санитар, ҳам секретарь-машинистка лавозимларида ишлади. Бу рўйхатни яна давом эттириш мумкин эди. Аммо биз шунинг ўзи билан кифояланиб, яна ўша Қўзиев масаласига қайтамиз.

Қиш қиличини қайраган январь ойида соғлиқни сақлаш бўлими 60 тонна кўмир олди. Лекин шахсан Қўзиевнинг буйруғи билан кўмир тарқатган шаҳар поликлиникасининг завхози ҳам 35 тонна кўмир кимларга берилгани, қайси ташкилотларга юборилганлигини айтиб берса-да, қолгани қани деб сўрасангиз Қўзиевга қарайди.

Ўтган йили область халқ контроли комитети Қўзиевнинг қинғир ишларини фош қилиб, унга выговор берган эди. Лекин Қўзиев бундан тегишли хулоса чиқариб олмади. Эгри қўллилигини давом эттираверди.

Гулистон шаҳар партия комитети мансабини суиистеъмол қилиб, ғайри қонуний йўллар билан бойлик орттириш йўлига кирган А. Қўзиевнинг қилмишини муҳокама қилиб, тегишли чора кўради деб ишонамиз.

Ўткир АБДУАЗИМОВ.

ОЛТИНЧИ ИЮЛЬ

В. И. ЛЕНИННИНГ 100 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

М. ШАТРОВ.

Доҳиймиз В. И. Ленин ҳаёти ва фаолияти, унинг сафдошлари, революцион курашлар, Советларнинг бешинчи съезди ҳақида ҳикоя қилувчи бу икки қисмдан иборат ҳужжатли драмани Комил Яшин ўзбек тилига таржима қилган. Асар тўла ҳолда «Шарқ юлдузи» журналида босилади. Қуйида асарнинг биринчи қисми берилаётир:

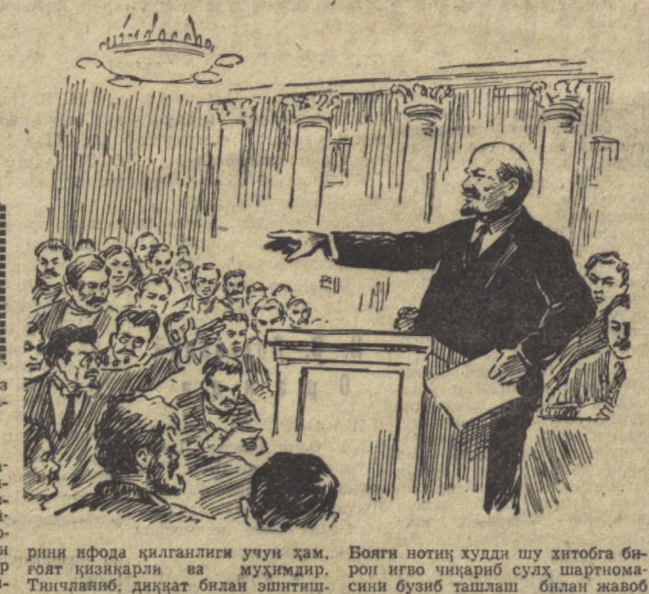

БИРИНЧИ ҚИСМ

Биринчи эпизод — Большой театр

1918 йил, 5 июль. Кундуз соат 12.

Советлар V съездининг эрталабки мажлиси тугади. Стол теварагида барча президиум аъзолари. Свердлов ўрнидан туради.

СВЕРДЛОВ. Ўртоқлар! Ўн беш минут танаффус.

Президиум аъзолари ўринларидан қўзғалишади. Петерс киради.

ПЕТЕРС. Ўртоқлар! Бешинчи съезд делегатлари, диққат! Ҳозир, танаффус вақтида большевиклар фракцияси группаси Большой театрнинг устунлари олдида туриб суратга тушади. Илтимос, кечикманглар.

Большевистик фракция аъзолари сурат олдиргани чиқиб кетадилар. Эсерлар орасида шовқин-сурон, баҳс бошланади. Лацис билан Камков тўпдан ажралиб олдинга чиқадилар.

КАМКОВ. Боринглар, бораверинглар! Ўшэ қотил, игвогар граф Мирбах билан оғиз-бурун ўпишинглар! Унинг амр-фармойишларини адо этинглар!

ЛАЦИС. Сизлар бинойидек ўнг эсерлар билан меньшевикларнинг ўрнини босиб қолдинглар. Ўшаларнинг гапларини гапиряпсизлар. Сўл эсерларнинг асл кирдикори энди очилди-я!

КАМКОВ. Биз большевикларга ҳайбаракаллачи бўлмоқчи эмасмиз! Сизлар революцияга хиёнат қиляпсизлар!

ЛАЦИС. Сиз революция ҳақида [illegible] сотмай қўяқолинг! Сиз ҳам, [illegible]утун партиянгиз ҳам Октябрь кунлари қайси гўрда эдинглар?

КАМКОВ. Баррикадаларда эдик.

ЛАЦИС. Баррикадаларни тушингизда кўргансиз, холос.

КАМКОВ. Бекор айтибсиз. Ёлғон!

ЛАЦИС. Хуллас, биз, большевиклар сизларни баррикадаларда кўрган эмасмиз!

КАМКОВ. Ана шу гапларингизни ёдингизга солиб қўямиз ҳали, Мартин Янович!

Ленин бу тортишувнинг охирини эшитиб қолади. У зинапояга ўтириб олиб нималарнидир ёза бошлайди. Эсерлар саҳнадан чиқиб кетишади. Сўзга тайёрланаётган Спиридоновагина қолади. Саҳна қоронғилашади. Залдан қўшиқ эшитилади. Ҳарбий одам кириб Ленининг олдига келади, унга мактуб беради. Ленин мактубни тезда кўздан кечириб, чиқиб кетади. Свердлов ва Америка журналисти киради.

СВЕРДЛОВ. Большой театр деб аталади-ю, жой етишмайди-я. Мана шу ерга ўтира қолайлик. Суҳбатимизга халақит бермасликлари учун то биронта тинчроқ хонани қидириб топгунимизча танаффус ҳам тугайди.

ЖУРНАЛИСТ. Россияда ҳамма нарсаларингиз ғаройиб. Ҳаттоки «парламент» мажлисини безаган декорация ҳам ҳайратбахш. Мен буни бир йил муқаддам «Евгений Онегин» спектаклида кўрган эдим. Лекин, шундан буён ўзгаришлар юз берди...

СВЕРДЛОВ. Буни пайқаганингиздан мен хурсандман, жаноб журналист.

ЖУРНАЛИСТ. Касбим шунақа, жаноб Свердлов.

СВЕРДЛОВ. Хўп. Ўн минутча вақтингиз бор. Саволларингизга жавоб беришга тайёрман, марҳамат!

ЖУРНАЛИСТ. Биринчи савол. [illegible] Комитетининг раиси жаноб[illegible]вет республикасидаги аҳ[illegible]исқачагина ёритиб бера [illegible]канлар?

[illegible]ДЛОВ. Қисқача айтиб бе[illegible] мумкин. Ёзинг. Ички ва [illegible] аҳволимиз кўп жиҳатдан [illegible] сулҳига боғлиқ. Брест сул[illegible]г шартларига кўра Германия [illegible], Россия империясига мансуб [illegible]ан бир қисм районларни: Ук[illegible]ани, Эстландияни, Латвияни, [illegible]твани босиб олди. Бунинг усти[illegible] биз катта товон тўлашга ҳам мажбурмиз. Қолаверса, буларнинг ҳаммасини ўзингиз ҳам яхши биласиз. Ана шундай бир шароитда игво қўзғаб, бизни Брест сулҳини бузишга, Германияга қарши уруш эълон қилишга чақирмоқдалар. Германия билан урушмоқнинг бизга асло кераги йўқ, бу биз учун ҳалокатли деб ҳисоблаймиз. Бинобарин, биз аҳднома шартларига қаттиқ риоя қиламиз. Шунинг учун бизни урушитирмоқчи бўлган хилма-хил ғаламисларнинг бари, шу жумладан сизнинг ҳукуматингиз ҳам, журналист жаноблари, ниятларига етолмайдилар. Биз урушмаймиз.

ЖУРНАЛИСТ. Бироқ, бугунги музокаралардан пайқашимча, Советларнинг ўз ичида сулҳ шартномасини бузишни ҳамда Германияга қарши уруш эълон қилишни талаб этаётган кучлар мавжуд экан-а? Сиз сўл эсерлар партиясининг позициясини тушунтириб бера олмайсизми?

СВЕРДЛОВ. Мен бу партиянинг аъзоси эмасман ва унинг номидан баёнот беролмайман.

ЖУРНАЛИСТ. Яна бир савол.

СВЕРДЛОВ. Марҳамат.

ЖУРНАЛИСТ. Сўл эсерлар, биз урушга даъват этар эканмиз, бу билан рус халқининг умумий фикрини ифода қилаётирмиз, дейдилар.

СВЕРДЛОВ. Шошманг! Қанақа халқнинг фикрини? Ишчиларнинг фикринимиз? Деҳқонларнинг фикринимиз? Қанақа халқнинг фикрини? (Ўтиради). Сўл эсерларни ишга солаётган нарса — буржуа жамоат фикри эканлиги аён бир ҳақиқат. Улар Совет ҳокимиятидан Брест сулҳи туфайли эмас, озиқ-овқат сиёсатимиз туфайли норози бўлаётган қулоқларнинг кайфиятига қараб иш тутмоқдалар. Бу ҳам бир ҳақиқат. Улар деҳқонларнинг газлама камроқ тегаётганидан норози энг қолоқ, ўта жоҳил табақасининг суронига жўр бўлмоқдалар. Аммо худди ўша деҳқонларнинг ўзлари ҳам, мен ишчилар синфи ҳақида гапириб ўтирмайман, урушни хоҳламайдилар. Бу эса каттакон бир ҳақиқат!

ЖУРНАЛИСТ. Бутунроссия Марказий Ижроия Комитетининг раис жаноблари, лутфан мана шу саволга жавоб бера олмасмиканлар: Собиқ бош министр Керенскийнинг, сиз билан бош министр Ленинни социализм ғоясига хиёнат қилдилар, деган баёнотига қандай қарайсиз?

СВЕРДЛОВ. Бефарқ қарайман.

Горбунов киради.

ГОРБУНОВ. Яков Михайлович, кечирасиз, большевиклар фракцияси аъзолари билан суратга тушишга ваъда берган эдингиз. Ҳамма театр олдида тўпланиб, сизни кутиб турибди. Танаффус ҳам тугай деб қолди.

СВЕРДЛОВ. Ўртоқ Горбунов, мумкин бўлса, ҳозир чиқар экан, деб қўйсангиз.

ГОРБУНОВ. Дуруст, кутамиз.

Горбунов кетади. Свердлов ўрнидан турарди.

ЖУРНАЛИСТ. Мен Мария Спиридоновадан интервью олишни истардим. Сиз бу аёл ҳақида қандай фикрдасиз, у сўл эсерлар партиясининг етакчиси сифатида қандай, инсон сифатида қандай?

СВЕРДЛОВ. Партиясининг етакчиси сифатидами? Ҳозиргина партиясига берган характеристикам унинг ўзига ҳам мос тушади, деб ўйлайман. Инсон сифатидами? Сиёсий курашда одам бу тўғрида, афсус, жуда ҳам кам ўйлайди... Шубҳасиз, самимий ва мард киши. Эҳтимол ўзингиз ҳам биларсиз, у 1906 йилда деҳқонлар ғалаёнларини бостиришда ўзининг ваҳшиёна погромлари билан ном чиқарган чор генералига ўқ узган. Жандармлар уни разилона таҳқирлаганлар. Кейин қамоқхона, сургун, каторгада бўлган.

ЖУРНАЛИСТ. Булардан ўзлари ҳам баҳраманд бўлган эдилар шекилли?

СВЕРДЛОВ. Уни сургундан февраль революциясигина озод этди.

ЖУРНАЛИСТ. Шундай бир таржимаи ҳолга эга бу аёл оммага доҳий бўлиши мумкин деб ўйламайсизми?

СВЕРДЛОВ. Шундай бўлиши мумкин деб ўйламайман. Бунинг учун революцион таржимаи ҳолга эга бўлиш камлик қилади. Ундан ҳам каттароқ бир нарса керак бўлади. Таржимаи ҳол кишини хато ва нуқсонлардан сақлаб қололмайди. Сўл эсерларнинг ҳозирги фаолияти бунинг энг яхши мисолидир.

Саҳнада Блюмкин пайдо бўлади.

ЖУРНАЛИСТ. Ташаккур билдираман, жаноб Свердлов.

СВЕРДЛОВ. Марҳамат. Ҳақиқатни ёзинг, жаноб журналист. Сиздан одамлар кутаётган энг муҳим нарса шу. Мен мамлакатингизнинг матбуоти билан мулоқотда бўлиб кўрганим учун ҳам шундай деяпман. Хайр, сизга муваффақият тилайман!

ЖУРНАЛИСТ. Хайр!

Свердлов кетади. Журналист сўнгги жавобни ёзиб олади. Блюмкиннинг олдига Спиридонова келади.

СПИРИДОНОВА. Ўртоқ Блюмкин, ҳозир мен сўзга чиқаман. Мендан кейин Ленин сўзга ёзилган. Бордию у сўзлаб турганда мен бир варақ қоғозни йиртсам, сиз дарҳол «Националь» меҳмонхонасига жўнаб, у ерда сиз учун тайёрланган портфелни оласиз.

БЛЮМКИН. Хўп.

СПИРИДОНОВА. Эртага, кундуз соат учда.

БЛЮМКИН. Мен залда бўламан. (Кетади).

Спиридонованинг олдига журналист келади.

ЖУРНАЛИСТ. Спиридоновахоним, салом.

СПИРИДОНОВА. Салом!

Журналист унга визит карточкасини беради.

— Қулоғим сизда.

ЖУРНАЛИСТ. Уруш ва сулҳ масалалари юзасидан партиянгизнинг позицияси ҳақида газетхонларимизга бирор маълумот бера олмайсизми?

СПИРИДОНОВА. Ёзинг. Герман империализмига қарши революция жаллодлари вильгельмлар, мирбахлар ва шу каби аблаҳларга қарши дарҳол уруш очиш бизнинг йўлимиз.

Журналист ёзиб ола бошлайди Саҳна ичкарисидан Ленин чиқиб зинапоя томон йўлланади. Бонч-Бруевич унга етиб олади.

БОНЧ-БРУЕВИЧ. Владимир Ильич, театрда аҳвол ҳаддан ортиқ чатоқлашди. Эсерлар ҳамма ерда бизникиларга ёпишиб, оғизларига келганни қайтармай, ҳатто чакки сўзлар билан ҳақорат қиляпти, бизнинг ўртоқлар ҳам бўш келишмаяпти, дақиқа сайин муштлашиш бошланиб кетмаса деяман.

ЛЕНИН. Спиридонова билан гаплашинг. Дўстларини тийиб қўйсин.

Ленин яна пиллапояга жойлашиб ўтириб, сўзга чиқишга тайёргарлик кўради. Бонч-Бруевич Спиридонова томон юради. Журналист дафтарига ёзмоқда.

ЖУРНАЛИСТ... уруш очиш бизнинг йўлимиз.

СПИРИДОНОВА. Ҳозир мен сўзга чиқаман. Бизнинг позициямиз сизга тамомила равшан бўлади-қолади.

ЖУРНАЛИСТ. Сизга ташаккур. Хайр.

СПИРИДОНОВА. Хайр.

Журналист кетади. Спиридонова олдига Бонч-Бруевич келади.

БОНЧ-БРУЕВИЧ. Мария Александровна, жанжал авжига чиқиб кетди. Шу тарзда давом этаверса — муштлашиш бошланиб кетиши мумкин. Сендан илтимос, ўз кишиларингни тийиб қўйсанг.

СПИРИДОНОВА. Нима ҳам қила олардик. Бизнинг йигитлар ҳақиқий революционерлар, шундай экан, жўшиб турган ҳис ва ғайратларини тияолмаётганликларига ажабланмаса ҳам бўлади.

БОНЧ-БРУЕВИЧ. Мен ҳақиқий революционерлик аломатлари тўғрисида сен билан баҳслашмоқчи эмасман. Бу баҳс анча чўзилиб кетади. Мен фақат сендан, партиянгиз Марказий Комитетининг обрўли аъзоси сифатида кўнгилсиз ҳодисаларнинг олдини олиш учун керакли чораларни кўришингни илтимос қиламан.

СПИРИДОНОВА. Хўп, ўртоқларга айтиб қўяман.

Саҳна ичкарисидан Свердлов ва большевиклар фракциясининг аъзолари чиқадилар.

СВЕРДЛОВ. Ўртоқлар вақт бўлди, бошлаймиз! Жой-жойларингизга ўтиришларингизни сўрайман!

Свердлов томоша залига қараб юради, саҳна қоронғилашади, биз унинг қўнғироқ товушини эшитамиз.

Саҳна айланади.

СВЕРДЛОВ. Ўртоқлар, жойларингизни эгаллашингизни сўрайман... Ўртоқлар, ўтиришларингизни сўрайман... Бошлаймиз... Жойларингизни эгалланг... Советларнинг бешинчи съезди мажлисини давом эттирамиз. Сўл эсерлар фракциясининг вакили ўртоқ Спиридоновага сўз берилади.

Қарсаклар. Спиридонова минбарга чиқади.

СПИРИДОНОВА. Ўртоқлар! Ўртоқлар! Сўл революцион социализм партияси номидан мен большевиклар билан бизнинг партиямиз ўртасидаги келишмовчиликнинг асосий нуқтаси ҳақида гапирмоқчиман. Большевиклар сулҳ тарафдорларидир... Улар Ленининг нафасни ростлаб олиш тўғрисидаги қармоғига илиниб қолишган, улар жаллод Мирбахнинг ноғорасига ўйнашяпти, яна худди шу масалада биз билан жанг қилишмоқчи. Жуда соз! Биз меҳнаткаш деҳқонлар авангарди, пролетариат авангарди бўлган сўл социалист-революционерлар партияси биздан тиз чўкишимизни эмас, жанг қилишимизни кутаётган, юраклари хун бўлган, эзилган украин биродарларимиз, финляндиялик оғайниларимиз, ишчи ва деҳқонлар кўз олдида, бутун дунё меҳнаткашлари кўз олдида большевик ўртоқлар билан бўладиган бу жангни қабул қиламиз. Ўртоқлар, буржуа Украина Радаси ҳукуматининг тақдири ҳали ёдимизда. Бу ҳукумат ҳам реал кучларни ҳисобга олиб, ўртоқ Ленин Германия империализмига нисбатан қандай сиёсат юргизган бўлса, улар ҳам шундай йўл тутмоқчи бўлган эдилар. Ўша ҳукумат ҳозир қани? У шарбати сиқиб олинган лимон пўчоғидек тарихнинг ахлат ўрасига ташланган. Тағин бир нарса — ўтган съездда Брест сулҳи тасдиқланганида Германия империализми Коммунистлар ҳукуматидан тўла фойдаланиб бўлгач, бу ҳукуматни ҳам худди шундай бир тақдир кутаётганини пайқаган эдик.

Залда шовқин.

Немислар уч миллиард сўмлик газмол юборишни талаб қилиши билан большевиклар бунга шу заҳотиёқ кўна қолишди. Бу-ку, бугунги аҳвол, эртага нима бўлади? Сиз шуни билиб олингки, ўртоқлар, бизнинг орамизда ватан ва революция манфаатларига хиёнат қилаётган, ватанни талон-торож қилишга кўмаклашаётган киши, немис элчиси Мирбахга жондили билан камарбасталик қилаётган киши, Германия империализмининг ҳақиқий малайига айланиб қолган бир киши бор... Ўша одам мана шу президиумда илжайиб ўтирибди. Аммо бизни табассумингиз алдай олмайди, ўртоқ Ленин! (Қўли билан кўрсатиб). Мана ўша Германия империализмининг малайи!

Зал ғазабли ҳайқириқлар, шиддатли хитоблар, қаттиқ чапакдан ларзага келади. Ленин Спиридоновага қайрилиб қарайди, унинг юзидан кулги аримайди, кафти билан юзини бекитиб хохолаб кулади.

СПИРИДОНОВА (жазаваси қўзиб). Хоин!

ЗАЛДАН: «Йўқолсин! Шармандалик! Тўғри! Марҳамат!» деган ҳайқириқлар эшитилди.

СВЕРДЛОВ (қўнғироқ чалади). Сизларни тартибга чақираман.

Қичқириқлар.

Шовқинингиздан ҳеч нарсани эшитиб бўлмаяпти. (Қўнғироқ чалади). Ўртоқлар, бас қилинглар! Съездимизга ҳурмат сақлашингизни илтимос қиламан. Ўртоқ Спиридонова бу ерда сўл эсерлар партиясининг вакили сифатида сўзга чиқди. Сўл эсерлар шу кунгача Марказий Ижроия Комитетининг ҳайъатида ва бошқа совет идораларида бўлиб, биз билан қўлини қўлга бериб ишлашга уринаётган, тўғрироғи уриниб кўрдилар. Уриниб кўрдилар деганимнинг сабаби шуки, сўнгги вақтларда бирон та масалада ҳам улар билан муросага келган эмасмиз. Шуниси борки, ўртоқ Спиридонованинг минбардан туриб айтган сўзлари, бу киши бутун бир партиянинг фикрини ифода қилганлиги учун ҳам, ғоят қизиқарли ва муҳимдир. Тинчланиб, диққат билан эшитишларингизни сўрайман. Давом этинг!

СПИРИДОНОВА (жазаваси тутиб). Шуниси характерлики, подшо турмасидан чиқишим биланоқ чоризмга қарши курашда булар билан бир тан, бир жон бўлиб кетган мендек бир киши эндиликда, сизнинг кўз олдингизда большевиклар партиясининг ашаддий душмани сифатида гапирмоқдаман. Биз, сўл революцион социализми партияси бутун халқ номидан талаб қиламиз: йўқолсин рус революциясини бўғиб қўядиган Брест-Литовск сиртмоғи!

Эсерлар гулдурос қарсак чаладилар. Зал ҳайқириб, Спиридонованинг сўзлашига халал беради. Свердлов қўнғироқ чалади.

Бордию Германияга таслим бўлиш сиёсати, Ватан манфаатига, ана шу сулҳ туфайли эзилган, тилка-пора қилинган ишчилар ва деҳқонлар манфаатларига хиёнат қилиш сиёсати давом этаркан у чоқда Ватан ва революцияни мудофаа қилиш учун менга мадад берган яна ўша тўппонча, ўша бомбаларни қўлимга оламан.

Залдан овоз. Сурбет!

Қарсаклар, қаҳр-ғазаб авжга чиқади. Ленин Спиридонованинг жазавасига эътибор бермай ниманидир ўқийди, нимагадир кулиб қўяди. Унинг ўзини тутиши Спиридонованинг баттар жиғини қўзитади. У телбалик даражасига бориб етади.

СПИРИДОНОВА. Ўртоқлар! Биз Германия билан урушмоғимиз керак! Сулҳни бекор қилиш керак! Йўқолсин Ленин билан большевикларнинг хоинлиги ва таслимчилиги! Ура, ўртоқлар! (Жойига бориб ўтиради.)

Шовқин. Эсерлар қарсак чаладилар. Ғазабли ҳайқириқлар. Ленин Свердловга яқинлашиб, унга нимадир дейди. Свердлов ўрнидан туради.

СВЕРДЛОВ. Аввало, шовқин-суронни тўхтатишни ўтиниб сўрайман. Шовқинни бас қиламиз? Ўртоқлар! Шовқин-суронни бас қилишларингизни сўрайман. Ўтиниб илтимос қиламанки, ўзларингизга, съездга нисбатан тарихчагина ҳурматларингиз бўлса, ўз ҳис-туйғуларингизни, қаҳру ғазабларингизни, ҳар қандай ҳис-туйғуларингизни, биринчидан, гап нимада ва муддаоларингиз нима эканлигини тушунишимиз учун очиқроқ гапириб, иккинчидан, қисқагина қилиб, учунгидан съезд ишига халал бермаслик учун босиқлик билан изҳор этсаларингиз. Ҳисобот учун сўз Халқ Комиссарлари Советининг раиси ўртоқ Ленинга.

Партернинг чап қисмида тургандар гулдурос қарсак чаладилар. Ленин минбар томон бориб, унинг ёнида турганча зални диққат билан кўздан кечирди.

ЛЕНИН (хиёл кинояли табассум билан.) Ўртоқлар, мендан олдинги нотиқ нутқининг баъзи ерлари ҳаддан ташқари асабий бўлишига қарамасдан, съездга Халқ Комиссарлари Совети номидан ўз докладимни умумий тарзда тақдим этишга ва айтилиши лозим бўлган асосий принципиал масалаларга тўхталиб ўтишга ҳамда мендан олдинги нотиқ жуда ҳам орзу қилган мунозарага тўхтамасликка рухсат этинг, зотан мен, албатта, бу мунозарадан бутунлай бош тортмоқчи эмасман. (Кулги, қарсаклар.) Бизнинг аҳволимизни белгилайдиган асосий фактор — Брест сулҳидир. Шунинг учун ҳам ана шу фактор устида тўхтаб ўтишни истардим. (Юради.) Мен ўз вақтида жаҳон буржуазиясининг бизга қарата айтган ва айтаётган : «Эй. Советлар республикаси, сени бўғиб ташлаш учун бизга қулай бир баҳона топиб бер!» деган хитоби ҳақида ёзган эдим.

Бояги нотиқ худди шу хитобга бирон игво чиқариб сулҳ шартномасини бузиб ташлаш билан жавоб бермоқчи. Иғвогарлик — бизни бўғиб ташлаш, урушга йўл очиш учун яхшигина баҳона, ҳолбуки, биз ҳозир уруша олмаймиз, урушмаймиз ҳам. Буни урушнинг азобини тортганлар, урушни кўзи билан кўрганлар, уруш ҳақида қуруқ сафсата сотмайдиганлар айниқса яхши биладилар ва ҳис этадилар. Уруш — Совет ҳокимияти учун ҳалокат демакдир. Кимлардир онгсизлик қилиб, сафсатабозлик билан халқни урушга итаришга қанчалик уринмасин, қандай сўзлар билан ниқобламасин, бари бир халқ ҳозир урушни истамайди, халқ урушолмайди ва урушмайди, ҳам.

Большевиклар гулдурос қарсак чаладилар.

Брест сулҳининг ҳаддан ташқари оғир шартларидан биз ҳаммамиз норозимиз, аммо бу қонуний норозиликнинг, бизни нотўғри сиёсатга етаклашига йўл қўймаймиз. Биз энг оғир кунларни бошдан кечирмоқдамиз. Нон йўқ. Озиқ-овқат масаласи қандай қийинчиликлар туғдираётганини, бошимизга қандай даҳшатли фалокат таҳдид солаётганини биласизлар. Бунинг устига ўтли халқа ичида турибмиз. Чехословакларнинг ўтли халқа ичидаги исёни, шимолда инглиз-французлар, генерал Краснов. Ана шундай бир пайтда баъзи кишилар Германияга қарши уруш эълон қилишни таклиф этмоқда. Бу—халқнинг губ манфаатларини ифода қилмайдиган, қолоқ табақаларнинг кайфиятларидан фойдаланадиган кишиларнинг авантюраси эмасми? Сўл социалистик революционер ўртоқлар сизлар қанчалик жар солманг, бари бир халқ сизларни қўллаб-қувватламайди. Революцион сафсаталарингизга учган бир гала кишилардан бошқа сизларга ҳеч ким эргашмайди!

Эсерлар ўринларидан туриб чиқиб кетадилар.

Мен сизлар учун нохуш гапларни айтганимдан хижилман. Начора. Тўғри сўзнинг тиғи қаттиқ! Агар съезддан чиқиб кетишни маъқул кўрган кишилар бўлса, ундайларга — катта кўча!

Большевиклар қарсак чаладилар.

Мен мутлақо таажжубланмайман, негаки, бундай аҳволга тушиб қолган одамларнинг бақириб-чақириши, дағдаға қилиш, шалтоқлик, одобсизлик билан жавоб беришдан бошқа илojлари бўлмайди. Бошқа далиллари бўлмаса нима қилишсин. (Юради). Сўл эсерлар, бизнинг илгариги ўртоқларимиз қулоқлар ва майда буржуазия манфаатларини ифодалаб, бизга, йўлимиз бошқа-бошқа бўлиб қолди, демоқда. Ҳ.р. Баттар бўлинглар деб қатъий жавоб берамиз биз, чунки бу — сизларнинг социализмдан йироқлашганингизни билдиради.

Шовқин-сурон.

(Юради). Сулҳни тўхтатиш ва бизни урушга солиш мақсадида омма орасига ташланган барча чақириқлар батамом саросимага тушиб эс-ҳушини йўқотиб қўйган одамларнинг сиёсатидир. Бинобарин, сизга бу саросималикни исбот қилиш учун, самимий киши эканлигига мен ҳам, бошқа бирон киши ҳам шубҳаланмайдиган одамнинг сўзларини — ўртоқ Спиридонованинг сўзларини мисолга келтираман. У нутқида шундай деди: гўё немислар уч миллиард сўмлик газмол юбориш ҳақида бизга ультиматум топширган эмиш. Бу ғирт ёлғон! Энг яхши вакилларининг куни ана шундай уйдирмаларга қолган экан, бундай партиянинг аҳволига вой. Ўртоқлар. ўз раҳбарларини ёлғон ва бўҳтонлар ботқоғига ботиб қолиш даражасига олиб бориб қўйган партия — ҳалок бўлган партиядир!

Қарсаклар, шовқин-сурон қичқириқлар. Спиридонова бир варақ қоғозни йиртади. Блюмкин чиқиб кетади.

СЎНГГИ ПОЧТАДАН

«ЗАНГОРИ ЭКРАН» ЛЕНИННОМАСИ

Ленининг номи ҳар бир совет кишиси учун азиз ва мўътабардир. У Шарқ халқларининг ҳам энг яқин дўсти ва меҳрибон устози эди. Владимир Ильич Туркистондаги революцион ҳаракатни ва унга бошчилик қилган ишчилар синфининг иродаси ва қаҳрамонликларини юксак баҳолаган эди.

Тошкент телевидение студияси ижтимоий-сиёсий кўрсатишлар бош редакцияси ана шу муҳим мавзу — «Ленин ва Туркистон» деган темада «ЛЕНИННОМА» программасининг махсус кўрсатишларини ташкил этиб, жуда яхши иш қилмоқда.

«Ленинома» программасининг 27 мартдаги сони муҳим материаллар ва ҳужжатлар, кинолавҳалар ва постановкаларга бойлиги билан томошабинларда катта таассурот қолдирди. Телетомошабин «Зангори экран»да бўронли йилларнинг қаҳрамонликларга тўла шонли воқеаларини кўрар экан, унинг қаршисида тарих тилга киргандек бўлади. Владимир Ильич Ленин имзо чеккан тарихий декретлар «Россия халқлари ҳуқуқлари декларацияси», «Россия ва Шарқ халқларининг барча мусулмон меҳнаткашларига», «Туркистонда суғориш ишларини ташкил этиш тўғрисида»ги ҳужжатлар, Туркистон халқ комиссарлигининг доҳий кўрсатмаларини амалга ошириш йўлидаги тадбирлари хронологик тартибда бой далиллар асосида кўрсатилди.

Хилма-хил фотоҳужжатлар, ҳужжатли ва бадиий кинолавҳалар, постановкалар, илмий ва бадиий адабиётлар асосида тайёрланган бу «ЛЕНИННОМА» махсус программаси доҳий В. И. Ленин ва Шарқ халқлари деган мавзуни ёрқин очиб беради. Доҳийнинг Туркистон меҳнаткашларига кўрсатган ёрдами ҳақида телетомошабинларни янги-янги кўргазмали материаллар билан таништирди.

Тошкент телевидение студияси «ЛЕНИННОМА» программасида худди мана шундай кўрсатишларни мунтазам бериб боришига умид билдирамиз ва бу соҳада самарали ижод этаётган талант эгаларига янги муваффақиятлар тилаймиз.

ЖУРНАЛЛАРНИНГ ЯНГИ СОНЛАРИДА

«МУХБИР»

Журналнинг учинчи сони «Мусобақа ва матбуот» бош мақоласи билан очилади. «В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига» рубрикаси остида «Ленинча газета революцияга чорлар эди», «Ленининг юз тахаллуси», «Улуғ санага бағишланади» каби мақолалар берилган.

«...коллектив ташкилотчи» рубрикаси остида М. Қориев «Матбуотнинг ташкилотчилик ролини оширайлик», Д. Биховский, И. Скудович «Меҳнатни илмий ташкил этайлик», Т. Пидаев «Ўзбекистон хотин-қизлар матбуотининг дастлабки қалдирғочлари», Г. Булганов «Районда энг яхшиси» мақолалари билан қатнашганлар.

Филология фанлари доктори Л. Қаюмовнинг «Ҳамза — журналист» сарлавҳали мақоласи ўзбек совет адабиётининг асосчиси Ҳамза Ҳакимзода Ниёзийнинг журналистик фаолиятини очиб беришга бағишланган.

Н. Исматуллаевнинг «Партия турмушини чуқурроқ ёритайлик», Т. Назировнинг «Сермазмун ва таъсирчан бош мақолалар ёзайлик» сарлавҳали мақолалари «Қашқадарё ҳақиқати» ва «Бухоро ҳақиқати» газеталари фаолиятига бағишланади.

«Репортёр ва воқеа», «Информация — газетанинг нони» сарлавҳали мақолаларда газета, радио ва телевидение ходимларига қимматли маслаҳатлар берилади. Журналхон «Журналистлар ижодидан» рубрикаси остида берилган ёш шоира Муҳаббат Туробованинг ижод намуналари билан танишади.

«Юпитер» фотоклуби меҳмонлари» рубрикаси остида фотомухбирлардан Равил Шамсиддинов, Г. Перменевларнинг фотосуратларидан намуналар берилган.

Шунингдек, «Район газетаси ходимининг минбари», «Ўзбек тили синонимлари», «Янги китоблар оламида», «Бизга ёзадилар» бўлимларида ҳам кўпгина қизиқарли материаллар бор.

ЭКРАН ЯНГИЛИКЛАРИ

Суратларда: «Қишлоқ детективи», «Қўлга тушмас қасоскорларнинг янги саргузаштлари» ва «Студентлар» фильмларидан кадрлар.

«ҚИШЛОҚ ДЕТЕКТИВИ»

Мана бу биринчи кадрда сиз СССР халқ артисти Михаил Иванович Жаровни кўриб турибсиз. Фильм Максим Горький номидаги киностудия маҳсулотидир. Бу фильмда киномухлислар севимли актёрни Анескин ролида кўрадилар.

«ҚЎЛГА ТУШМАС ҚАСОСКОРЛАРНИНГ ЯНГИ САРГУЗАШТЛАРИ»

1967 йил Иттифоқ экранларига П. Бляхиннинг «Қизил шайтончалар» қиссаси асосида ишланган «Қўлга тушмас қасоскорлар» фильми чиқди. Бу фильм шу йили Москвада ўтказилган халқаро кино фестивалда болалар ва ўсмирларга бағишланган энг яхши фильм деб топилди ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Қизил чиннигул» мукофоти билан тақдирланди.

Шундан кейин ёш томошабинларнинг илтимосига кўра «Мосфильм»нинг «Ёшлик» ижодий уюшмаси режиссёр Эдмонд Кеосаян ва ёш ёзувчи Артур Макаров билан ҳамкорликда иккинчи картинага сценарий ёздилар. «Қўлга тушмас қасоскорларнинг янги саргузаштлари» фильми шу тариқа яратилди.

«СТУДЕНТЛАР»

Корея Халқ-Демократик Республикасида ишлаб чиқарилган «Студентлар» фильмида Америка корчалонлари олиб бораётган сиёсатга қарши студентлар томонидан олиб борилган норозиликлар намойиш қилинади.

АДАБИЁТ ВА САНЪАТ

Н. В. ПОДГОРНИЙНИНГ ЖАЗОИРДА БЎЛИШИ

Улуғ меҳмон шарафига зиёфат

ЖАЗОИР, 28 март. (ТАСС махсус мухбирлари). Революцион Кенгаш Раиси, Жазоир Халқ Демократик Республикаси Министрлар Кенгашининг Раиси Хуари Бумиддин кеча кечқурун халқ саройида СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний шарафига зиёфат берди.

Дўстона вазиятда ўтган зиёфат вақтида Х. Бумиддин ва Н. В. Подгорний нутқ сўзладилар.

Революцион Кенгаш Раиси Жазоир билан Совет Иттифоқини ҳар тарафлама дўстлик ва ҳамкорлик алоқалари яқинлаштириб турганлигини айтди.

Х. Бумиддин Н. В. Подгорнийни табриклаб, таъкидлаб айтдики, Жазоир, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг визити Жазоир билан Совет Иттифоқи ўртасидаги дўстона муносабатларни янада кўпроқ мустаҳкамлайди ва ҳар иккала мамлакат ҳамкорлигини янада яқинлаштиради, деб умид қилмоқда. У, СССР халқларига янги муваффақиятлар ва бахт-саодат тилади.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний ўзининг жавоб нутқида Жазоир Халқ Демократик Республикаси раҳбарларига ва Жазоир халқига СССР Олий Совети Президиуми, Совет ҳукумати, бутун совет халқининг саломлари ва яхши истакларини топширди.

Н. В. Подгорний Совет Иттифоқи ва Жазоир ўртасидаги самарали ҳамкорлик турли соҳаларда ғоят муваффақиятли ривожланаётганлигини таъкидлаб, ҳар икки мамлакатнинг тутган позицияси «тинчлик сиёсатининг муҳим проблемалари юзасидан бир-бирига яқин ёки тўла мос тушади» деб қайд қилди.

Н. В. Подгорний сўзида давом этиб, Совет Иттифоқи В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги бўлмиш шонли санани нишонлашга тайёрланаётганлигини айтиб, бутун дунё меҳнаткашлари йўлбошчисининг васиятлари муваффақиятли амалга оширилаётганлигини таъкидлади.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўз нутқининг охирида қизғин ва шодиёна қабул қилиб олганликлари учун Жазоир раҳбарларига самимий ташаккур изҳор қилди.

Н. В. Подгорний Оранда

ЖАЗОИР, 28 март. СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний бугун Оранга келди. Шаҳарнинг ўн минглаб аҳолиси азиз совет меҳмонини қизғин кутиб олди.

* * *

ОРАН, 28 март. (ТАСС махсус мухбири). Катталиги жиҳатидан Жазоирда иккинчи шаҳар ҳисобланган Оран аҳолиси бугун СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорнийни қизғин қабул қилди.

Ас-Сенья аэродромидан СССР Олий Советининг Раиси ва расмий кортеж Оранга қараб йўл олади. Шаҳарга кириб келинар экан, Н. В. Подгорнийни халқ коммунал мажлисининг раиси Б. Сегер кутиб олиб, унга Жазоирнинг нон-тузи — ҳурмо билан сут тутқизади.

Дўстона совет халқи вакилини қутлагани Оран ва атроф қишлоқларнинг неча юз минглаб аҳолиси байрамлардагидек безатилган кўчаларга чиқди. Улуғ Совет Иттифоқи, Совет—Жазоир дўстлиги ва икки халқнинг қардошларча ҳамкорлиги шарафига шиорлар ёзилган транспарантлар кўчаларга ва бино деворларига илиб қўйилибди.

Расмий кортеж Орандан Жазоир нефть химия саноатининг катта маркази Арзев шаҳри томон йўл олади. СССР Олий Совети Президиумининг Раисини саноат ва энергетика министри Б. Абдусалом кутиб олади.

Совет Иттифоқидан келган меҳмонлар Жазоирнинг жуда катта янги қурилишларидан бири аммиак ва азотли ўғитлар ишлаб чиқарувчи комбинатни кўздан кечирдилар. Шу йилнинг охирида корхона дастлабки маҳсулот ишлаб чиқаради. Комбинатнинг биринчи навбати ҳар куни 1,5 минг тонна аммиак беради. Кейинчалик эса ҳар куни 3 минг тоннадан аммиак ишлаб чиқарадиган қилинади.

Комбинатни кўздан кечириш чоғида «Сонатрак» миллий компаниясининг президенти—бош директори Н. В. Подгорнийга ҳамроҳ бўлиб, комбинатни таништириб борди.

Н. В. Подгорний фахрий меҳмонлар дафтарига хотиранома ёзди ва Арзевнинг барча ишчилари, инженерлари, техниклари, хизматчиларига меҳнатда катта муваффақиятлар ва шахсий турмушларида бахт-саодат тилади.

Н. В. Подгорний ва унга ҳамроҳ бўлган кишилар Арзевдан Оранга қайтиб келишди.

Оран префекти СССР Олий Совети Президиумининг Раиси шарафига нонушта зиёфат берди. Зиёфат чоғида Н. В. Подгорний ва А. Акбий дўстона қадаҳлар кўтардилар.

Маҳаллий вақт билан соат 16 да Н. В. Подгорний ва унга ҳамроҳ бўлган кишилар меҳмондўст Орандан жўнаб кетадилар.

Н. В. Подгорний Уарглуга келди

ЖАЗОИР, 29 март. (ТАСС). СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний ва унга ҳамроҳ бўлган кишилар Жазоир билан танишишни давом эттирар эканлар, кеча кечқурун Орандан Саҳрои Кабир департаментининг маркази Уарглу воҳасига келдилар.

Шаҳар ва атроф қишлоқларнинг аҳолиси Совет Иттифоқидан келган ҳурматли меҳмонни қизғин табриклади.

ТАСС АХБОРОТИ

«КОСМОС—275» ПАРВОЗДА

1969 йил 28 мартда Совет Иттифоқида Ернинг навбатдаги сунъий йўлдоши «Космос-275» учирилди. Йўлдош ичига 1962 йил 16 мартда ТАСС эълон қилган программага мувофиқ космик фазони тадқиқ этишни давом эттиришга мўлжалланган илмий аппаратлар ўрнатилган. Йўлдош параметрлари қуйидагича бўлган орбитага чиқарилди:

Бошланғич айланиш даври 95,2 минут;

Ер юзидан максимал узоқлашуви (апогейда) — 805 километр;

Ер юзидан минимал узоқлашуви (перегейда) — 284 километр;

Орбитасининг оғиши 71 градус.

Йўлдошда илмий аппаратлардан ташқари орбита элементларини аниқ ўлчайдиган радиосистема, асбоблар ва илмий аппаратларнинг ишлаши тўғрисидаги маълумотларни Ерга юбориб турадиган радиотелеметрик система бор. Йўлдошга ўрнатилган аппаратлар нормал ишлаб турибди. Координациялаш-ҳисоблаш маркази олинаётган информацияларни ишлаб чиқмоқда.

ХОККЕЙ

АЧИНАРЛИ МАҒЛУБИЯТ

«Юханнесхоф» стадионида жаҳон биринчилиги учун олиб борилаётган курашлар ниҳоясига етай деб қолди. Жума куни сўнгги тўққизинчи тур мусобақалари СССР—ЧССР командалари учрашуви билан бошланди. Ўйинни СССР командаси бой берди. Совет терма командаси иккинчи марта мағлубиятга учради. Ҳисоб 3:4 бўлиб якунланди.

Бугун маҳаллий вақт билан соат 21 ва 23 да Швеция—ЧССР, СССР—Канада учрашувини кўришингиз мумкин.

Ўйинлар жадвалининг 29 мартдаги кўриниши (кечаги, Финляндия — Канада, АҚШ — Швеция учрашувлари натижаси кўрсатилмади).

	У	Ю	М	Ш	О
ЧССР	9	8	1	40—19	16
СССР	9	7	2	55—21	14
Швеция	8	6	2	34—15	12
Канада	8	3	5	18—26	6
Финляндия	8	1	7	18—43	2
АҚШ	8	0	8	16—57	0

Д. ЭЙЗЕНХАУЭРНИНГ ВАФОТИ

ВАШИНГТОН, 29 март. (ТАСС) Кеча бу ерда АҚШнинг собиқ президенти Дуайт Эйзенхауэр ҳарбий госпиталда узоқ вақт давом этган юрак томири касаллигидан сўнг 78 ёшида вафот этди.

Д. Эйзенхауэр Америка Қўшма Штатлари президентлигига республикачилар партиясидан сайланиб, икки муддат давомида — 1953 йилдан 1960 йилгача шу лавозимда ишлаган эди.

ХАБАРЛАР, ВОҚЕАЛАР, ЯНГИЛИКЛАР

Оламда НИМА ГАП

ХАВФСИЗЛИК КЕНГАШИДА

НЬЮ-ЙОРК, 28 март. (ТАСС). Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Иордания ҳукумати илтимосига кўра шошилинч суратда чақирилган Хавфсизлик Кенгаши кеча Исроилнинг Иорданияга қарши давом этаётган қуролли агрессияси тўғрисидаги масалани қараб чиқишга киришди.

Иорданиянинг Бирлашган Миллатлар Ташкилотидаги доимий вакили М. Ал-Фарра эрталабки мажлисда Хавфсизлик Кенгаши аъзоларига қуйидагиларни маълум қилди: Исроилнинг реактив самолётлари 26 мартда Ас-Салт шаҳри районида Иордания қишлоқлари ва граждан иншоотларига ҳужум қилди. Шаҳарнинг ўзи ҳам бомбардимон қилинди ва ўққа тутилди. Шу билан бирга Исроилнинг ҳарбий ҳаво кучлари зўр портлаш кучига эга бўлган бомба ва ракеталарни ишлатдилар.

Исроилнинг ҳужуми натижасида,— деди Ал-Фарра,— ўлганлар ва ярадор бўлганлар бор. Иордания вакили айтдики, кейинги уч ой мобайнида Исроил қуролли кучларининг Иордания территориясига ҳужуми доим такрорланиб, тобора кучайиб бормоқда. Айни вақтда Исроилнинг бошқа Араб давлатларига қарши қуролли иғвогарлиги тез-тез такрорланиб турмоқда. Тинч араб аҳолисидан кўп киши Исроилнинг ўт очишни тўхтатиш тўғрисидаги битимга хилоф суратда қилаётган ҳужумлари қурбони бўлди.

Ал-Фарра Исроил раҳбарлари Араб давлатларига таҳдид қилишни давом эттираётганликларини ва Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош секретарининг Яқин Шарқдаги махсус вакили Г. Ярринг миссиясига очиқдан-очиқ қарши чиқаётганлигини таъкидлади ва Хавфсизлик Кенгашини Исроил агрессияси қурўжларининг олдини олиш ва Яқин Шарқдаги можарони ҳаққоний равишда тинч йўл билан ҳал этиш учун зарур чораларнинг ҳаммасини кўришга чақирди.

Шундан кейин сўзга чиққан Исроил вакили Текоа Исроил ҳарбийларининг агрессив ҳаракатларини оқлаб, Исроил авиацияси «ўз-ўзини мудофаа қилиш» мақсадида Иорданиянинг аҳоли яшайдиган тинч пунктларига ваҳшиёна ҳужум қилди, деб сурбетларча гапирди.

Иордания вакили жавоб бериш ҳуқуқидан фойдаланиб, Исроил делегатининг Яқин Шарқда кескинликнинг кучайиб бораётганлиги ва ўт очишни тўхтатиш тўғрисидаги битимнинг бузилаётганлиги учун жавобгарлик Исроил ҳукумати зиммасига эмас, балки Араб давлатлари зиммасига юкланади, деган сохта даъвосини рад этди.

Хавфсизлик Кенгашининг кечки мажлисида Совет Иттифоқи вакили Я. А. Малик сўзга чиқди. Я. А. Малик айтдики, Исроилдаги ҳукмдор доираларнинг агрессив сиёсати Яқин Шарқ масаласини тинч ҳал этишга тўсқинлик қилаётган асосий ғовдир. Исроил ҳарбий ҳаво кучларининг Иордания территориясидаги граждан иншоотларни ваҳшиёна бомбардимон қилаётганлиги Исроилнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош Ассамблеяси ва Хавфсизлик Кенгашининг қарорларига хилоф суратда қўшни Араб давлатларига қарши қилаётган ҳамда тинчлик ишига хавф туғдираётган иғвогарликларининг янги бўғинидир.

Исроил, деди Совет делегати, ўз сиёсати агрессия сиёсати эканини бутун дунё олдида яна намойиш қилмоқда. Қўшни Араб мамлакатларига қарши кўп марта агрессия қилган Исроил раҳбарлари Исроилнинг жазосиз қолишига умид боғлай олмаслигини эсда тутишлари лозим.

Тель-Авив сиёсатдонлари, деб сўзини давом эттирди Совет вакили, халқларнинг агрессорларга қарши кураши ҳаққоний ва халқаро ҳуқуқ ҳамда БМТ устави нуқтаи назаридан асослаб берилган курашгина бўлиб қолмай, балки рад этиб бўлмайдиган кураш ҳам эканлигини кўпданоқ тушуниб олишлари керак эди. Исроил қўшинлари босиб олинган Араб территорияларида, қолаверса, араб халқларининг босқинчиларга қарши озодлик кураши шу қадар кучаяверади, жаҳондаги тинчликсевар халқлар ва мамлакатларнинг ҳаммаси бу курашга хайрихоҳ бўлиб, уни кенг кўламда қўллаб-қувватлайверади.

Исроилнинг Иорданияга қарши кейинги агрессив ҳаракатлари, деб таъкидлади Совет делегати, яна шу жиҳатдан мудҳиш тус олмоқдаки, халқаро майдонда Яқин Шарқ проблемасини Хавфсизлик Кенгашининг 1967 йил 22 ноябрь резолюцияси асосида ҳал этиш йўлларини қидириб топиш учун зўр бериб ҳаракат қилинаётган бир пайтда бундай агрессив ҳаракатлар содир бўлмоқда. Исроил ҳукумати халқаро майдонда Яқин Шарқда тинчликни тиклашга қаратилган тадбирларга очиқдан-очиқ путур етказишни истайди.

СССР вакили Хавфсизлик Кенгашини Исроилнинг Иорданияга қарши янги агрессив ҳаракатларини дарҳол, аниқ-равшан ва қатъий қоралашга ҳамда Хавфсизлик Кенгашининг ўт очишни тўхтатиш тўғрисида илгари қабул қилинган қарорларига ҳеч писандасиз, сўзсиз бўйсунишни Исроилдан талаб қилишга чақирди.

Непал вакили Баҳодур Катри бундай деди: Ўт очишни тўхтатиш тўғрисидаги битимнинг бузилиши натижасида гражданларнинг ўлдирилиши ва моддий зарар етказилиши Яқин Шарқ можаросини ҳал этишга бўлган умидларга ғоят жиддий путур етказади. Непал вакили Хавфсизлик Кенгашининг 1967 йил 22 ноябрь резолюциясини сўзсиз бажаришга даъват этди. Бу резолюция Исроил қўшинларини ўзлари босиб олган Араб территорияларидан олиб чиқиб кетишни талаб қилади.

АҚШ вакили Ч. Йост Исроил ҳукуматини «ўт очишни тўхтатиш тўғрисидаги битимни қўпол равишда бузиш»дан иборат бўлган ҳар қандай ҳаракатлардан тийилиб туришга чақирди.

Айни вақтда, Америка вакили ўт очишни тўхтатиш тўғрисидаги битимнинг бузилиши учун жавобгарликни Араб давлатлари зиммасига юклашга уринди ва Исроилнинг агрессив сиёсати билан Исроил агрессияси қурбони бўлган Араб мамлакатларининг сиёсатини бир-бирига ўхшатмоқчи бўлди.

Хавфсизлик Кенгашининг мажлисида маслаҳат овози ҳуқуқи билан қатнашаётган Саудия Арабистони вакили Ж. Баруди Исроилнинг Яқин Шарқдаги жиноий агрессив ҳаракатларини кескин қоралади.

Хавфсизлик Кенгашининг навбатдаги мажлиси бугун ўтказилади.

РУМИНИЯНИНГ йирик денгиз порти Констанцада иш ҳамиша қизғин. Бу ерда ҳар куни ўнлаб маҳаллий ва хорижий кемаларга юк ортилади ҳамда тушириб олинади.

Аджерпресс—ТАСС фотоси.

КУБА РЕСПУБЛИКАСИ. Сиз суратда Гавана яқинидаги Кангра қишлоғида янги қурилган поликлиникани кўриб турибсиз. Халқ ҳокимияти йилларида мамлакатда 200 га яқин касалхона қуриб битказилди, 7 мингдан зиёд врач, фельдшер ва ҳамширалар тайёрланди. Кубада авваллари даҳшатли оммавий касал ҳисобланган полиомиелит эндиликда бутунлай тугатилди.

Пренса Латина—ТАСС фотоси.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

● ЖЕНЕВА. 1965 йилда Япония шахталаридан бирида портлаш натижасида 237 шахтёрнинг ёстиғи қуриган эди. Бу фожиали хабар бутун дунёга ёйилган бўлса-да, ўша йилнинг ўзида Япония шахталаридаги чоғроқ фалокатлар натижасида яна 404 киши ҳалок бўлганди. Демак, Японияда ҳар куни биттадан шахтёр ҳалок бўлиб туради. Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти нашр этувчи «Уорлд хельс» журнали чиқарган мудҳиш статистика мана шуларни билдиради.

Ҳар йили, деб ёзади журнал, Қўшма Штатларда салкам 800 кончи, Ғарбий Германияда тахминан 500 кончи, Англияда 300, Францияда 200, Канадада яна шунча, Италияда салкам 150 кончи ҳалок бўлиб туради.

● НЬЮ-ЙОРК. 27 мартда Кеннеди бурнидан Марс планетаси томон «Маринер-7» космик станцияси учирилди.

Парвоз программасига мувофиқ «Маринер-7» 5 августда Марс юзига тахминан 2 минг миль масофагача яқинлашиб бормоғи керак. Космик станция планета юзидан олинган суратларни ерга юборувчи телевизион камералар, шунингдек Марс атмосфераси температурасини ўлчайдиган ва унинг составини аниқлайдиган турли асбоблар билан жиҳозланган. «Маринер-7» Марснинг жанубий районида илмий маълумотлар тўплайди.

● ВАШИНГТОН. 27 март куни АҚШ конгрессининг вакиллар палатаси Вьетнамдаги агрессия учун яна 76 миллион доллар ажратди. Бу маблағлар Америка авиациясининг Жануби-Шарқий Осиёдаги ҳаракатларини янада кучайтириш ва самолётларга техникавий хизмат кўрсатиш учун сарф қилинади.

● Озодлик матбуот агентлигининг Жанубий Вьетнамдан хабар беришича, Озодлик халқ қуролли кучлари отрядлари душманга кетма-кет зарба бермоқдалар. Масалан, Зядинь вилоятидаги Кучи районида ҳаракат қилаётган Озодлик халқ қуролли кучлари отрядлари 6 мартдан 19 мартгача Американинг 900 дан кўпроқ солдат ва офицерини сафдан чиқардилар, 74 та танк ва транспортёрини яксон қилиб 1 та самолётини уриб туширдилар. Ўша вилоятдаги Баҳао районида ватанпарварлар Американинг ҳарбий хизматчиларидан 200 кишини ўлдирдилар ва ярадор қилдилар. 14 та ҳарбий автомашинани мажақлаб ташладилар ва бир вертолётни уриб туширдилар. (ТАСС).

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Сиз ёқтирган артистлар ижросида концерт. 9.30—Шарқ куйлари. 10.10 — «Табассум» радиожурнали. 11.35 — Концерт. 12.15 — «Эрталабки салом» (Москва). 13.30 — Концерт (хатлар асосида, русча). 15.00 — «Бизнинг радиопочта». 15.10 — Халқ талантлари концерти. 15.50—«Олмалиқ зарбдори». 17.40 — Экран янгиликлари. 18.00 — «Музикали глобус». 18.40 — С. Рихтер чалади. 19.20 — Қўшиқлар. 20.00 — «Ёшлик» программаси. 21.00 — «Мамлакатлар ва қитъаларда». 21.10 — Концерт (илғорлар учун). 22.20 — «Табассум» (такрорий эшиттириш). 23.20—Кечки концерт.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — Кўрсатишлар программаси.

Рус тилида: 10.00 — «Старшеклассник» телепрограммаси. 11.00 —Телеспектакль.

Ўзбек тилида: 12.35 — Болалар учун телетеатр «Олтин эчки». 13.25 — «Тиканли қалъа» (телефильмнинг еттинчи серияси). 14.05 — Хотин-қизлар, сизлар учун! 14.35 — Баҳорги экиш—биринчи имтиҳон (қозоқ тилида). 17.55 — Кўрсатишлар программаси. 18.00 — «Ахборот» информацион программаси. 18.30 — Болалар учун мультфильм. 18.50 — Ун минут музика.

19.00 дан—Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 21.15 — Телеминиатюралар («Ёшлик» студияси кўрсатади). 21.55—«Ахборот» информацион программаси. 22.25 —Қалбимда қўшиқларим кўп.

23.00 дан—Москва кўрсатади.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

12.00 дан—Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Рус тилида: 19.00 — Фильм-концерт. 19.10 — «Парижга йўл» (бадиий телефильм). 19.35—Ҳужжатли фильм.

Ўзбек тилида: 19.55 — Ҳужжатли фильм. 20.35 — Лайло Шарипова куйлайди. 21.15 — «Уч денгиз оша саёҳат» (бадиий фильмнинг иккинчи серияси).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.00 дан — Фрунзе кўрсатади.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК ТЕАТРДА — 30/III да Сухайл ва Меҳри (кундузи), Зулматдан зиё (кечқурун), 31/III да Ўлик малика ва етти баҳодир ҳақида эртак (кундузи), Трубадур (кечқурун).

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 30/III да Алишер Навоий (кундузи), Парвона (кечқурун).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 30/III да Жон қизлар (кундуз ва кечқурун), 31/III да Икки билагузук.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА— Совет цирки усталари иштирокида КАТТА ЦИРК ТОМОШАЛАРИ.

КИНО

Қўлга тушмас қасоскорлар (эрталаб 10). Қўлга тушмас қасоскорларнинг янги саргузаштлари (кундуз соат 2, 4 ва кеч 6, 8, 9.45 минутда) — САНЪАТ САРОЙИ.

Бир киши ортиқча — «ЎЗБЕКИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, 4 ва кеч 8 да), «МОСКВА» (кундуз соат 1, 5 ва кеч 9 да).

Асримиздан миллион йил илгари — «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Сен менинг ҳаётимсан (ўзбек тилида) — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Эрканча гап — «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

«Олтин маъбуда» учун кураш— «ДРУЖБА» (кундуз ва кечқурун).

Сўнгги табор — «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Тошкент область Совети касаба союз қошидаги БАДИИЙ ҲАВАСКОРЛАР УЙИДА

СССР халқлари ва Халқ Демократик мамлакатларининг катта ва болалар костюмларини ҳаваскорлик тўгараклари учун

ПРОКАТГА БЕРИШ БАЗАСИ ИШЛАМОҚДА

Ундан ҳамма идораларнинг маданий-оқартув муассасалари, ўқув муассасалари, қурилиш ташкилотлари ва бошқалар фойдаланишлари мумкин.

Костюмлар прокатга ўтказиш йўли билан ва нақд тўланган пулга берилади.

Сутка учун бир костюмнинг нархи—1 сўм.

Мурожаат учун адрес: Тошкент-100 Б. Хмельницкий кўчаси, 45 уй. Тўқимачилар саройи, II қават, 12 хона. Телефон № 5-00-16.

ТОШКЕНТ МЕДИЦИНА ИНСТИТУТИ

1969 йил учун аспирантурага, клиник ординатурага ва тадқиқотчи-стажёрликка қуйидаги мутахассисликлар бўйича

КАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ.

ҚАТНАБ ЎҚИШ: биофизика (2 ўрин), биохимия (3 ўрин), вирусология, микробиология, генетика, акушерлик ва гинекология, одам анатомияси (2 ўрин), кардиология, болаларнинг юқумли касаллиги, болаларнинг асаб касалликлари, асаб касалликлари, патологик анатомия, патологик физиология, психиатрия, рентгенология, гистология, фармакология, хирургия (анестезиология);

СИРТДАН ЎҚИШ: қулоқ, томоқ ва бурун касалликлари, ички касалликлар (2 ўрин), болаларнинг юқумли касалликлари, асаб касалликлари, стомотология, хирургия (анестезиология) эпидемиология;

КЛИНИК ОРДИНАТУРАГА: акушерлик ва гинекология (2 ўрин), эндокринология, қулоқ, томоқ ва бурун касалликлари (2 ўрин), ички касалликлар (3 ўрин), кардиология, гигиена ва касб касалликлари (профпатология), кўз касалликлари, болаларнинг юқумли касалликлари (5 ўрин), юқумли касалликлар (2 ўрин), тери ва венерик касалликлар, даволаш физкультураси ва жисмоний тарбия билан шуғулланувчиларни даволаш кузатуви, асаб касалликлари психиатрия, стомотология (3 ўрин), фтизиатрия, хирургия (4 ўрин), анестезиология (4 ўрин) нейрохирургия;

ТАДҚИҚОТЧИ - СТАЖЁРЛИККА: биофизика (3 ўрин), биохимия (4 ўрин), микробиология (2 ўрин), иммунология (2 ўрин), генетика (биология билан), цитология, одам анатомияси (3 ўрин), гигиена ва касб касалликлари (4 ўрин), патологик анатомия, патологик физиология, нормал физиология (4 ўрин), гистология, суд медицинаси, фармакология хирургия-топографик анатомия (оператив хирургия билан), эпидемология.

Ҳужжатлар — 1 апрелдан 1 майгача қабул қилинади.

Аспирантурага имтиҳонлар —1 майдан 20 майгача ўтказилади.

Аспирантурага қабул қилиш 1 октябрдан, клиник ординатурага ва тадқиқотчи-стажёрликка 1 сентябрдан бошланади.

Ҳужжатларни: Тошкент-33, К. Маркс кўчаси, 103 уй, аспирантуралар бўлимига юборилсин.

Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги ТОШКЕНТ ФАРМАЦЕВТИКА ИНСТИТУТИ вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ.

КАФЕДРА МУДИРЛАРИ: органик химия (химия фанлари кандидати ёки доцент);

ДОЦЕНТЛАР: биохимия ва ботаника;

КАТТА ЎҚИТУВЧИЛАР: фалсафа, илмий коммунизм, сиёсий иқтисод (2 ўрин), жисмоний тарбия лотин тили;

АССИСТЕНТЛАР: фармацевтика (3 ўрин), органик, аналитик (4 ўрин), биологик химия, ноорганик химия (2 ўрин), дорилар формасининг технологияси (2 ўрин), гален препаратлари технологияси, физика (2 ўрин), микробиология;

ЎҚИТУВЧИЛАР: фалсафа, лотин тили, фармацевтика ишларини ташкил этиш ва унинг экономикаси (5 ўрин), жисмоний тарбия (2 ўрин).

Конкурс муддати — эълон чиққандан сўнг бир ой.

Керакли ҳужжатларни Тошкент-33, К. Маркс кўчаси, 103 уйга юборилсин.

Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги ТОШКЕНТ ФАРМАЦЕВТИКА ИНСТИТУТИ аспирантурага

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

ФАНЛАР БЎЙИЧА: фармацевтика ишларини ташкил этиш ва унинг экономикаси (қатнаб ва сиртдан ўқиш), дорилар формаси ва гален препаратларининг технологияси (қатнаб ва сиртдан ўқиш) ва химия технологияси.

Конкурс муддати — эълон чиққандан сўнг бир ой.

Керакли ҳужжатларни Тошкент-33, К. Маркс кўчаси, 103 уйга юборилсин.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлигининг ипакчилик Бош бошқармаси Тошкент область ипакчилик бошқармасининг бош агрономи

Мирсодиқ Усмонович АЗИЗОВнинг

бевақт вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оиласига чуқур таъзия изҳор қилади.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси № 26. Редактор — 336545. Редактор ўринбосарлари — 337914, 339323. Масъул секретарь — 334455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333469. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331216. Халқаро ҳаёт — 337604. Коммунистик тарбия — 331455. Саноат капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036. 337221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 332347. Оммавий ишлар ва хатлар — 386679. 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка — 337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 338142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ. Андижон — 48—85, Бухоро 43—141, Қарши 22—82, Наманган 21—88, Нукус 42—62, Самарқанд 31—972, Термиз 23—27, Фарғона 41—88. Урганч 34—55.

№ Б. — 76. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64633. Р. 02843.